ΠΙΟΝΕΡΟΣ

Ι ΠΡΟΤΟΜΑΓΙΑ ΣΤΙ ΜΟΣΧΑ

ΜΑΙΣ 1934

ЗМІСТ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΙΣ ΕΡΓΑΤΙΚΙΣ ΤΑΚΣΙΣ ,ΝΑΣΕ ΕΤΙΜΟΣ!

ΠΙΟΝΕΡΟΣ

ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

= ΟΡΓΑΝΟ ΤΥ Κ. Γ. Π. Κ. Κ. =
= ΣΤΙΝ Κ.Ε. ΤΙΣ Λ. Κ. Ε. Ν. Υ. =

ΧΡΟΝΟΣ Β' (Δ') ΑΡΙΘ. 5 (34)
ΜΑΙΣ 1934

ΑΠΟΦΑΣΕΣ ΤΥ ΣΟΒΝΑΡΚΟΜ ΤΙΣ ΕΝΟΣΙΣ ΣΣΔ ΚΕ ΤΙΣ ΚΕ ΤΥ ΠΚΚ(μπ)

ΓΙΑ ΤΙ ΣΤΡΥΚΤΥΡΑ ΤΥ ΑΡΧΙΚΥ ΚΕ ΜΕΣΕΥ ΣΚΟΛΙΥ ΣΤΙΝ ΕΣΣΔ

1. Για να εκςαςφαλιςτί ι κςεκάθαρι οργανοτικί ςτρυκτύρα κ' ι τάκςι ςτο ςκολιό, να καθοριςτύν κινί για όλι τιν ΕΣΣΔ τίπι τυ γενικο-μορφοτικύ ςκολιύ: αρχικό ςκολιό, μι-πλέριο μεςέο ςκολιό κε μεςέο ςκολιό.

2. Στο αρχικό ςκολιό νάχυμε 4 τάκςες (απτιν 1-ι ος τιν 4-ι περιλαβανόμενι), ςτο μι-πλέριο μεςέο—7 τάκςες (απτιν 1-ι ος τιν 7-ι περιλαβανόμενι), ςτο μεςέο—10 τάκςες (απτιν 1-ι ος τι 10-ι περιλαβανόμενι).

3. Ι γρύπες, πυ ιπάρχυνε ςτα ςκολιά να μετονομαςτύνε ςε τάκςες, καθορίζοντας μέτριμα με τι ςιρά απτιν 1-ι ος τι 10-ι.

4. Ι έτςι ονομαζόμενι μιδενικί γρύπα, πυ ιπάρχι ςε μια ςιρά ςκολιά για τα πεδιά τις 7-χρονις ιλικίας, να μετονομαςτί ςε προκαταρχτικί τάκςι.

5. Να προτίνυμε ςτο Γοςπλάν τις ΕΣΣΔ να παρυςιάςι ςτο Σοβναρκόμ τις ΕΣΣΔ πλάνο γλίγορις ανάπτικςις τυ διχτιύ τον μεςέον ςκολιόν.

6. Να καθοριστί, ότι ι απόφιτι τυ μι-πλέριυ μεςέυ ςκολιύ έχυν το δικέομα τις προτεριματικίς ενγραφίς στα τέχνικυμ, κ'ι απόφιτι τυ μεςέυ ςκολιύ έχυν το δικέομα τις προτεριματικίς ενγραφίς στ' ανότερα εκπεδεφτικά ιδρίματα.

7. Διεφθιντές τον αρχικόν ςκολιόν να διορίζυντε από τόρα κ' ίστερα μόνο εκίνι ι πεδαγογί, πυ τέλιοςαν επιτιχιμένα το πεδαγογικό τέχνικυμ, έχυν 3-χρονο σταζζ πεδαγογικίς δυλιάς κε πίραν τα πρεπύμενα ςιστατικά απτα αντίστιχα τοπικά όργανα τις λαικίς μόρφοςις.

8. Τυς διεφθιντές τον αρχικόν ςκολιόν να τυς διορίζυν τα λαικά κομιςαριάτα μόρφοςις τον ενοτικόν κι' αφτόνομον διμοκρατιόν με τιν παράσταςι τον τοπικόν οργάνον τις λαικίς μόρφοςις.

9. Τυς διεφθιντές τον μι-πλέριον μεςέον κε τον μεςέον ςκολιόν να τυς ονομάζυμε ντιρέκτορες.

10. Ντιρέκτορες τον μι-πλέριον μεςέον κε τον μεςέον ςκολιόν να διορίζυντε από τόρα κ' ίστερα μόνο εκίνι ι πεδαγογί, πυ τέλιοςαν επιτιχιμένα τ' ανότερο πεδαγογικό εκπεδεφτικό ίδριμα κε έχυν 3-χρονο σταζζ πεδαγογικίς δυλιάς.

11. Τυς ντιρέκτορες τον μι-πλέριον μεςέον κε τον μεςέον ςκολιόν να τυς διορίζυν τα λαικά κομιςαριάτα μόρφοςις τον ενοτικόν κε αφτόνομον διμοκρατιόν.

12. Ν' απαγορεφτί ο διοριζμός τον προςόπον, πυ έχυν ιδικί πεδαγογικί μόρφοςι, ςε άλι, όχι τις ιδικότιτάς-τυς, δυλιά.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΥ ΣΟΒΝΑΡΚΟΜ ΤΙΣ ΕΣΣΔ

Β. ΜΟΛΟΤΟΦ

Ο ΓΡΑΜΑΤΕΑΣ ΤΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΙΣ ΤΥ ΠΚΚ(ΜΠ)

Ι. ΣΤΑΛΙΝ

ΓΙΑ ΤΙ ΔΙΔΑΧΙ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΙΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΑ ΣΚΟΛΙΑ ΤΙΣ ΕΣΣΔ

Το Σοβναρκόμ τις 'Ενοςις ΣΣΔ κ' ι Κεντρικί Επιτροπί τυ ΠΚΚ(μπ) διαπιστόνυν, ότι ι διδαχί τις ιστορίας στα ςκολιά τις ΕΣΣΔ ίνε βαλμένι ανικανοπιτικά. Τα διδαχτικά βιβλία κι' αφτί τύτι ι διδαχί έχυν αφιριμένο, ςχιματικό χαραχτίρα. Αντί να διδάςκυν τιν **ΠΟΛΙΤΙΚΙ ΙΣΤΟΡΙΑ** με ζοντανί ενδιαφέρυςα φόρμα, με έκθεςι τον

χιριοτέρον γεγονότον κε φάκτον στι χρονολογικί-τυς ακολυθία, με χαραχτιριζμό τον ιστορικόν παραγόντον—προςφέρυν στυς μαθιτές αφιριμένυς οριζμύς τον κινονικο-ικονομικόν σκιματιζμόν, ανταλάςοντας έτςι τι ςινδεμένι έκθεςι τις πολιτικίς ιςτορίας με αφιριμένα κινονιολογικά ςχίματα.

Αποφαςιςτικός όρος για τι στερεά ικιοπίιςι απτυς μαθιτές τυ κύρςυ τις ιςτορίας ίνε ι διατίριςι τις ιςτορικο-χρονολογικίς ακολυθίας ςτιν έκθεςι τον ιςτορικόν γεγονότον με ιποχρεοτικί κατοχίροςι στι μνίμι τον μαθιτόν τον ςπυδέον ιςτορικόν φενομένον, τον ιςτορικόν παραγόντον, τον χρονολογιόν. Μόνο ένα τέτιο κύρςο ιςτορίας μπορί να εκςαςφαλίςι τι χριαζύμενι για τυς μαθιτές εφκολία, τιν ενάργια κε το ςινκεκριμένο τυ ιςτορικύ ιλικύ, πυ μόνο πάνο στι βάςι-τυ κε ίνε δινατί ι ορθί ανάλιςι κ' ι ορθί γενίκεπςι τον ιςτορικόν γεγονότον, πυ οδιγύν το μαθιτί στι μαρκςιςτικί αντίλιπςι τις ιςτορίας.

Αντίςτιχα μ' αφτό, το Σοβναρκόμ τις Ένοςις ΣΣΔ κ' ι Κεντρικί Επιτροπί τυ ΠΚΚ(μπ) αποφαςίζυν:

1. Να ετιμαςτύν ος τον Ιύνι τυ 1935 τα πιο κάτο νέα διδαχτικά βιβλία ιςτορίας:

α) ιςτορία τυ αρχέυ κόζμυ,
β) ιςτορία τυ μεςέονα,
γ) νέα ιςτορία,
δ) ιςτορία τις ΕΣΣΔ,
ε) νέα ιςτορία τον εκςαρτιμένον κι' απικιακόν χορόν.

2. Να επικιροθί ο πιο κάτο κατάλογος τον **ΜΕΛΟΝ ΤΟΝ ΟΜΑΔΟΝ** για τι ςινγραφί τον νέον διδαχτικόν βιβλίον ιςτορίας:

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΥ ΑΡΧΕΥ ΚΟΖΜΥ:	προφ. Κοβαλιόφ Σ. Ι. (καθοδιγιτίς), ακαδιμαικός Νικόλςκι Ν. Μ., Σβανίδζε Α. Σ., κε προφ. Μινύλιν Α. Β.
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΥ ΜΕΣΕΟΝΑ	προφ. Κοςμίνςκι Ε. Α. (καθοδιγιτίς), προφ. Γυκόφςκι Α. Ι., Τράχτενμπεργ Ο. Β., Μάλιςςεφ Α. Ι.

ΝΕΑ ΙΣΤΟΡΙΑ:	ακαδιμαικός Λυκίν Ν. Μ. (καθοδιγιτίς), προφ. Φρίντλιαντ Γ. Σ., προφ. Ντάλιν Β. Μ., προφ. Ζάιντελ Γ. Σ. κε ιφιγιτίς Εφίμοφ Α. Β.
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΙΣ ΕΣΣΔ:	προφ. Βανάγ Ν. Ν. (καθοδιγιτίς), προφ. Γρέκοφ Μπ. Ντ., προφ. Πανκράτοβα Α. Μ., προφ. Πιοντκόφςκι Σ. Α.
ΝΕΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΑΡΤΙΜΕΝΟΝ ΚΙ' ΑΠΙΚΙΑΚΟΝ ΧΟΡΟΝ:	Ράντεκ Κ. Μπ. (καθοδιγιτίς), Γαμπιντύλιν Χ. Ζ., προφ. Κονράντ Ν. Ι., Μυχαρζζί Α. Σ., Γόντες Μ. Σ., Κόκιν Μ. Ντ., Μαντιάρ Λ. Ι., Μιφ Π. Α. κε Ροτςςτέιν Φ. Α.

3. Για να ετιμαστύν ιδικεβμένι σπετςιαλίςτες στιν ιστορία, να κςαναιδριθύν απτιν 1 τυ Σεπτέβρι 1934 τα ιστορικά φακυλτέτα στι σίθεςι τον πανεπιςτιμίον τις Μόςχας κε τυ Λενινγράντ με κοντινγέντο φτινοπορινίς παραλαβίς στο κάθε φακυλτέτο από 150 ανθρ., καθορίζοντας προθεςμία εκπέδεπςις 5 χρόνια.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΥ ΣΟΒΝΑΡΚΟΜ ΤΙΣ ΕΣΣΔ
Β. ΜΟΛΟΤΟΦ

Ο ΓΡΑΜΑΤΕΑΣ ΤΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΙΣ ΤΥ ΠΚΚ(μπ.)
Ι. ΣΤΑΛΙΝ

ΓΙΑ ΤΙ ΔΙΔΑΧΙ ΤΙΣ ΓΕΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΚΕ ΜΕΣΕΟ ΣΚΟΛΙΟ ΤΙΣ ΕΣΣΔ

Το Σοβναρκόμ τις Ένοςις ΣΣΔ κ' ι Κεντρικί Επιτροπί τυ ΠΚΚ(μπ.) καθορίζυν, ότι ι διδαχί τις γεογραφίας στο αρχικό κε μεσέο σκολιό πάςχι από υςιόδικες έλιπςες, ι μεγαλίτερες απτις οπίες ίνε το αφιριμένο κ' ι κςιρότιτα τις έκθεςις, ι ανεπάρκια τυ φιςικογεογραφικύ ιλικύ, ο αδίνατος προςανατολιςμός στο χάρτι, το παραφόρτομα τις διδαχίς κε τον διδαχτικόν βιβλίον τις γεογραφίας με στατιςτικο-ικονομικό ιλικό κε γενικά σχίματα, σα σινέπια τυ οπίυ ι

μαθιτές βγένυν απτο σκολιό, μι κατέχοντας σιχνά στιχιόδικες γεογραφικές γνόσες.

Για το λικβιντάριζμα αφτόν τον ελίπσεον το Σοβναρκόμ τις ΕΣΣΔ κε ι ΚΕ τυ ΠΚΚ(μπ.) λογαριάζυν, ότι πρέπι ν' αναθεοριθύν τα προγράματα κε τα διδαχτικά βιβλία τις γεογραφίας για το αρχικό κε μεσέο σκολιό, προτίνοντας στα λαικά κομισαριάτα μόρφοσις τον ενοτικόν διμοκρατιόν να καθοδιγύντε απτις πιο κάτο θέσες:

1. Στι διδαχί τις γεογραφίας στο αρχικό σκολιό (3-ι κε 4-ι τάκσι) να εκσασφαλιστί ι κατοχίροσι στι μνίμι τον μαθιτόν τον βασικόν γεογραφικόν ονομασιόν (τον χορόν, ποταμόν, θαλασόν, βυνόν, πόλεον κ.τ.λ.) κε ι σταθερί γνόσι τυ γεογραφικύ χάρτι στα όρια, πυ ίνε καθοριζμένα απτο πρόγραμα, επιτιχένοντας περισότερι ενάργια, εφκολία, εκλαίκεπσι κε ενδιαφέρο τις έκθεσις.

2. Στι διδαχί τις γεογραφίας στο μεσέο σκολιό να μπάσυμε τις πιο κάτο αλαγές:

α) στο πρόγραμα τις 5-ις τάκσις να περιοριστύμε στι φισικί γεογραφία κε να φιλάκσυμε τιν καθοριζμένι περιοχί τυ προγράματος, μα ν' απλοπίσυμε το περιεχόμενο, προσαρμόζοντάς-το στιν ιλικία τον μαθιτόν τις 5-ις τάκσις·

β) στο πρόγραμα τις 6-ις τάκσις να σινκεντροθύμε στι φισικογεογραφικί ανασκόπισι τον ιπίρον (Εβρόπι, Ασία, Αμερικί, Αφρικί Αφστραλία), με προσθίκι τον κιριοτέρον πλιροφοριόν για τα σπυδεότερα κράτι σε κάθε ίπιρο (πολιτικό καθεστός, λαικί ικονομία κ.τ.λ.), σιντομέβοντας κι' απλοπιόντας το διδαχτικό ιλικό αντίστιχα με τιν ιλικία τον μαθιτόν αφτίς τις τάκσις·

γ) στο πρόγραμα τις 7-ις τάκσις ν' αφίσυμε τι γενικί φισικογεογραφικί ανασκόπισι τις ΕΣΣΔ, μεγαλόνοντας σιμαντικά τιν περιοχί-τις, καθός κε τιν ανασκόπισι τις ΕΣΣΔ στις διμοκρατίες, κράι κε όμπλαστ για ν' απλοπίσυμε αποφασιστικά κε να ξεφορτόσυμε το διδαχτικό ιλικό τυ προγράματος απτις ικονομικές κε στατιστικές λεπτομέριες κε να πλατίνυμε ταφτόχρονα σ' αφτές τις ανασκόπισες το γεογραφικό χαραχτιριζμό κάθε διμοκρατίας, κράι κε όμπλαστ (περιγραφί τον ποταμόν, λιμνόν, θαλασόν, τυ κλίματος, τυ φιτικύ κε

ζοικύ βαςίλιυ, το χαραχτιριζμό τυ πλιθιζμύ, τον μεγαλιτέρον πόλεον, ςιδεροδρομικόν κε λιθοςτρομένον δρόμον κ.τ.λ.)·

δ) στο πρόγραμα τις 8-ις τάκςις να παραδίδυμε τιν ικονομικί γεογραφία τις ΕΣΣΔ έτςι, πυ, προτάςοντας στιν αρχί τιν ανακςκόπιςι τις καταχόριςις τον παραγογικόν δινάμεον τις ΕΣΣΔ κε τις κατάςταςις τις λαικίς ικονομίας, να δόςυμε κατόπι διεκςοδικό ικονομικο-γεογραφικό χαραχτιριζμό κάθε ραιόν.

ε) στο πρόγραμα τις 9-ις τάκςις να μπάςυμε τιν ικονομικί γεογραφία τον καπιταλιςτικόν χορόν.

3. Να προετιμαςτύν ος τον Ιύνι τυ 1935 νέα διδαχτικά βιβλία γεογραφίας, κε γι᾽ αφτό να επικιροθύν ι πιο κάτο ςινγραφίς:

α) Τέρεχοβ Π. Γ. κε Ερντέλι Β. Γ. — **ΔΙΔΑΧΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΙΣ ΣΤΙΧΙΟΔΙΚΙΣ ΓΕΟΓΡΑΦΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΝ 3-ι ΚΕ 4-ι ΤΑΚΣΙ ΤΥ ΑΡΧΙΚΥ ΣΚΟΛΙΥ (ΣΕ 2 ΜΕΡΙ)**·

β) Προφ. Μπάρκοφ Α. Σ. κε προφ. Πολοβίνκιν Α. Α. — **ΔΙΔΑΧΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΙΣ ΦΙΣΙΚΙΣ ΓΕΟΓΡΑΦΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΝ 5-ι ΤΑΚΣΙ**.

γ) Βαρζζάνςκι Σ. Λ. —**ΔΙΔΑΧΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΙΣ ΦΙΣΙΚΙΣ ΓΕΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΝ ΙΠΙΡΟΝ ΚΕ ΤΟΝ ΣΠΥΔΕΟΤΕΡΟΝ ΧΟΡΟΝ (ΔΙΧΟΣ ΤΙΝ ΕΣΣΔ) ΓΙΑ ΤΙΝ 6-ι ΤΑΚΣΙ**·

δ) Προφ. Μπαράνςκι Ν. Ν.—**ΔΙΔΑΧΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΙΣ ΦΙΣΙΚΙΣ ΓΕΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΙΣ ΕΣΣΔ ΓΙΑ ΤΙΝ 7-ι ΤΑΚΣΙ**·

ε) Προφ. Μπαράνςκι Ν. Ν.—**ΔΙΔΑΧΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΙΣ ΙΚΟΝΟΜΙΚΙΣ ΓΕΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΙΣ ΕΣΣΔ ΓΙΑ ΤΙΝ 8-ι ΤΑΚΣΙ**·

ζ) Βίτβερ Ι. Α. —**ΔΙΔΑΧΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΙΣ ΙΚΟΝΟΜΙΚΙΣ ΓΕΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΟΝ ΧΟΡΟΝ ΓΙΑ ΤΙΝ 9-ι ΤΑΚΣΙ.**

4. Να προτίνυμε στο Λαικό κομιςαριάτο μόρφοςις τις **ΡΣΟΣΔ** κε στο **ΟΓΙΖ** να εκδόςυν για βοίθια τον δαςκάλον τις γεογραφίας γεογραφικί χριςτομάθια, μεθοδικί διδαχίς τις γεογραφίας, βιβλιογραφικό δίχτι τον βιβλίον κε γεογραφικό περιοδικό για τυς δαςκάλυς.

5. Να προτίνυμε στα λαικά κομιςαριάτα μόρφοςις τον ενοτικόν διμοκρατιόν, αρχίζοντας απτο 1934, να εκδόςυν μια μικρί ςέρια βιβλίον για διαςκεδαςτικό διάβαζμα τις γεογραφίας απτυς μαθιτές (βιογραφίες τον μεγάλον ταξιδιοτόν, διιγίματα απτι ζοί ξεχοριςτόν

χορόν κε λαόν, εκλαικεμένες περιγραφές τον σπυδεοτέρον ταξιδιόν κ.τ.λ.).

6. Να προτίνυμε στο ΟΓΙΖ κε το Χαρτοτράστ να εκσασφαλίσυν τιν έκδοσι τον γεογραφικόν χαρτόν, ατλάντον, ζογραφιόν, πινάκον κε άλον βοιθιτικόν διδαχτικόν ιλικόν τις γεογραφίας, σίφονα με τις παρανκελίες τον λαικόν κομισαριάτον μόρφοσις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΥ ΣΟΒΝΑΡΚΟΜ
ΤΙΣ ΕΣΣΔ

Β. ΜΟΛΟΤΟΦ

Ο ΓΡΑΜΑΤΕΑΣ ΤΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΙΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΙΣ ΤΥ ΠΚΚ(μπ.)

Ι. ΣΤΑΛΙΝ

«Πράβντα» 16 τυ Μάι 1934.

ΙΛΙΑ ΙΛΦ,
ΕΒΓ. ΠΕΤΡΟΦ

ΚΥΒΕΝΤΕΣ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΤΥ ΤΖΑΙΥ

Στιν ικογένια ίταν τρις άνθροπι — ο πατέρας, ι μιτέρα κι' ο γιος. Ο πατέρας ίταν παλιός μπολσεβίκος, ι μιτέρα παλιά σπιτονικοκιρά, κι' ο γιος παλιός πιονέρος με κυρεμένο κεφάλι κε με δοδεκάχρονι πίρα (όπιτ) ζοίς.

Θαρύσε κανίς, ότι όλα πρέπι να πάνε καλά.

Μα μολοτύτο κάθε μέρα, όταν έπιναν το προινό τζάι άρχιζαν τα ικογενιακά μαλόματα (σόρι).

Τιν κυβέντα σινίθος (ραζγοβόρ ομπίτζνο) τιν άρχιζε ο πατέρας.

— Τί κενύργια έχετε λιπόν στιν τάκσι; —ροτύσε.

— Όχι στιν τάκσι, μα στι γρύπα,— απαντύσε ο γιος.—Πόσες φορές συ έλεγα, πατέρα, ότι ι τάκσι ίνε μια αντιδραστικοφευδαρχιχί ένια (ρεακτσιονο-φεοντάλνοε πονιάτιε).

— Καλά, καλά. Ας ίνε γρύπα. Τί μάθατε στι γρύπα;

— Δε μάθαμε, μα επεκσεργαζόμασταν (προραμπάτιβαλι). Μυ φένετε, πος ίνε πια κερός να το κσέρις.

— Καλά, τί επεκσεργαζόσασταν λιπόν;

— Επεκσεργαζόμασταν τα ζιτίματα τις επιροίς (βλιάνια) τυ λασαλιανιζμύ στι γένισι τυ ρεφορμιζμύ.

— Τί λες! Λασαλιανιζμός; Κε προβλίματα λίνατε;

— Λίναμε.

— Νά γι' αφτό μπράβο-σας! Τί προβλίματα λιπόν λίνατε; Δίσκολα ίτανε;

— Όχι κε πολί. Τα προβλίματα τις ματεριαλιστιχίς φιλοσοφίας στο φος τον προβλιμάτον, πυ έβαλε ι δέφτερι σέσια τις Κομακαδιμίας μαζί με το πλένυμ τις Οργάνοσις τον αγράρνικον-μαρκσιστόν.

Ο πατέρας παραμέρισε το τζάι, σκύ-

πιςε τα γιαλιά με τιν άκρι τυ ρύχυ-τυ κε κίταχςε προςεχτικά το γιό-τυ. Μα όχι, δε μιάζι νάχι τίποτα. Τ' αγόρι ίνε ςαν αγόρι.

— Κε στο μάθιμα τις ρύςικις γλόςας τόρα τί μαθ... διλαδί επεχςεργάζεςτε;

— Τιν τελεφτέα φορά διαβάςαμε κολεχτιβικά το πίιμα «Πιο ιχιρά (ζβόντζε) τι φονί για τ' αλόγυ το μαλί».

— Για τ' αλογάκι;—ρότιςε μ' ελπίδα ο πατέρας. — «Τί χλιμιντρίζις αλογάκι, τί κατεβάζις κάτο το λεμάκι (ςςέικυ);».

— Για τιν αλογότριχα, — κςαναίπε κςερά ο γιος. Μίπος δεν τ' άκυςες;

'Ει, πεδιά, τρέκςτε όλι στα χοριά.
Πιάςτε τ' άλογα
γερά.
Έχι απςιλί τιμί
τυ αλόγυ το
μαλί».

— Πρότι φορά ακύο τέτιο μ-μ-μ... παράκςενο (στράνυγιυ) πίιμα,—ίπε ο πατέρας. —Πιος τόγραπςε;

— Ο Αρκάδι Παροβόι.

— Θα ίνε φὲνετε κανένα πεδί. Απτι γρύπα-ςας;

— Τί πεδί! Δεν ντρέπεςε πατέρα. 'Ιςε παλιός μπολςεβίκος, κε δεν κςέρις τον Παροβόι. 'Ινε ένας κςακυζμένος πιιτίς. Πριν από λίγο κερό γράπςαμε έκθεςι — «Ι επιροί τις πίιςις τυ Παροβόι πάνο στι διτικί λιτερατύρα».

— Μα δε ςυ φένετε,—ρότιςε προςεχτικά ο πατέρας,—ότι ι πίιςι αφτύ τυ ςιντρόφυ Παροβόι έχι κάπος λίγο πιιτικό έςτιμα; (τζύβςτβο).

— Γιατί λίγο; 'Εβαλε αρκετά κςεκάθαρα το ζίτιμα για το μάζομα τις τρίχας (βόλοςα), πυ δε χριάζετε στ' άλογο για τι χριςιμοπίιςί-τις στι βιομιχανία στρομάτον.

— Δε χριάζετε;

— Καθόλυ δεν τυ χριάζετε.

— Κε τ' αλογίςια αφτιά δεν ετιμάζεςτε να τα μαζέπςετε; — φόναχςε ο πατέρας με σπαςμένι φονί.

— Φάτε, φάτε,—ίπε ι μιτέρα για να τυς ιςιχάςι.—Πάντα έχυνε μαλόματα.

Ο πατέρας μυρμύριζε πολί κερό, ανεβοκατέβαζε τις πλάτες-τυ κε πςιθίριζε κάτι με θιμό (γνιέβ) κάτο απτι μίτι-τυ. 'Ιστερα μάζεπςε τις δίναμές-τυ κε κςαναςίμοςε το ενιγματόδικο (ζαγὰντοτζνι) πεδί.

— Κε πός αναπάβεςτε, διαςκεδάζετε; (βεςελίτες). Πός περνύςατε τον κερό-ςας τυ τελεφτέο κερό;

— Δε διαςκεδάζαμε. Δεν ίχαμε κερό.

— Μα τί κάνατε;

— Παλέβαμε.

Ο πατέρας ζοίρεπςε.

— Αφτό μυ αρέςι (νράβιτςα). Θιμύμε, πος τ' αγαπύςα στα πεδικά-μυ χρόνια. 'Ινε πολί καλό. 'Ινε θαβμάςιο πράμα το γαλικό πάλεμα.

— Γιατί το γαλικό;

— Μα πιό;

Σινιθιςμένο πάλεμα. Για αρχές (πρίντςιπι).

— Μα με πιόνα παλέβατε; —ρότιςε ο πατέρας με πεςμένι φονί.

— Με τι λεμπεντεβιάδα.

— Τί ίνε πάλι αφτί ι λεμπεντεβιάδα Πιος ὶνε αφτός ο Λὲμπεντεφ;

— 'Ενα απτα πεδιά-μας.

— Τί, ίνε πεδί κακίς διαγογίς (ποβεντένια); 'Αταχτος;

— Πολί άςκιμις διαγογίς, πατέρα! Επανάλαβε κὰμποςα λάθι τυ Ντεμπόριν στιν εχτίμιςι τυ μαχιζμύ, τις μαχαεβιάδας κε τυ μιχανιζμύ.

— Μα αφτό ίνε τρομερό!

— Βέβεα, τρομερό. Διο βδομάδες πια κάνυμε μόνο αφτί τι δυλιά. Δίνυμε όλες τις δίναμές-μας στο πάλεμα. Χτες ίχαμε πολίτβάρδια.

Ο πατέρας άρπαχςε το κεφάλι-τυ.

— Μα πόςο χρονό ίνε;

— Πιος, ο Λέμπεντεφ; Δεν ίνε πια μικρός. 'Ινε οχτό χρονό.

— Το πεδί ίνε οχτό χρονό, κ' εςίς παλὲβετε μαζί-τυ;

— Μα τί θαρίς; Να φανερόςυμε οπορτονιζμό; Να σκεπάςυμε το ζίτιμα;

Ο πατέρας άρπακςε με τρεμυλιαςτά χέρια το πορτοφόλι-τυ κε, αφύ αναποδογίριςε πιγένοντας μια καρέκλα (ςτυλ), βγίκε όκςο ςτο δρόμο. Το άτροτο (νιευγιαζδίμιι) πεδί γέλαςε καταδεχτικά (ςνιςχοντίτελνο) κε φόνακςε κατόπι-τυ:

— Ακόμα ίςε κε παλιός μπολςεβίκος!

* * *

Μια μέρα ο φτοχός πατέρας άνικςε τιν εφιμερίδα κ' έβγαλε μια θριαμβεφτικί φονί. Ι μιτέρα τινάχτικε. Ο γιος κίταζε ταραγμένος τιν τζάςκα-τυ. Διάβαςε πια τιν απόφαςι τις ΚΕ για το ςκολιό. Τ' αφτιά-τυ ίτανε κόκινα κε φένκανε ςαν τυ κυνελιύ.

— Λιπόν,—ίπε ο πατέρας, χαμογελόντας παράκςενα,—τί θα γίνι τόρα, μαθιτί τις τετάρτις τάκςις, Σίτνικοφ Νικολάι;

Ο γιος ςόπενε.

— Τί επεκςεργαςτίκατε χτες κολεχτιβικά;

Ο γιος κςακολυθύςε να ςοπένι.

— Λικβιντάρατε, επιτέλυς, τι λεμπεντεβιάδα νεαρί αδιάλαχτι (νιεπριμερίμιε) ορθόδοκςι;

Σιοπί.

— Αναγνόριςε πια το φτοχό πεδί τα ιπερντεμπορινικά λάθι-τυ; Δε μυ λες, ςε πια τάκςι ίνε;

— Στι μιδενικί γρύπα.

— 'Οχι ςτι μιδενικ ίγρύπα, αλά ςτιν προκαταρχτικί τάκςι,— βροντοφόνακςε ο πατέρας.—'Ινε κερός πια να το κςέρις.

—Ο γιος ςόπενε.

— Χτες διάβαςα, ότι αφτόνα τον Αρκάδι-ςας, πος τον λένε, Παροβόζοφ δεν τον πίραν ςτιν ένοςι τον ςιγραφέον. Πός έγραφε εκί; «'Ει, πεδιά, τρέκςτε όλι ςτα χοριά, βγάλτε με τις τρίχες τυ αλόγυ τιν υρά;»

— 'Εχι απςιλί τιμί τυ αλόγυ το μαλί,—παρακλιτικά πςιθίριςε το πεδί.

— Νε, νε. Με λίγα λόγια, «τόρα γίρο αντιλαλί τυ αλόγυ ι φονί». 'Ολα τα θιμύμε. Κι' αφτό ακόμα επιρεάζι ςτιν πανκόζμια λιτερατύρα;

— Δ-δεν κςέρο.

— Δεν κςέρις; Μι μαςάς, όταν μιλάς με το δάςκαλο! Πιος έγραπςε το έργο «Νεκρές πςιχές»; Πάλι δεν κςέρις; Ο Γόγολ τόγραπςε. Ο Γό-γολ.

—'Ενας αντιδραςτικός μικρο-μιςτικοπαθίς (μίςτικ), πυ εκφιλίςτικε (βίροντιλςα) ολότελα —ίπε χαρύμενα το πεδί.

— Διο με πλιν (μίνυς), ίπε εκδικιτικά (μςτίτελνο) ο πατέρας.—Πρέπι να διαβάζις τον Γόγολ, πρέπι να μελετάς τον Γόγολ, επεκςεργαςίες θάχις ςτιν Κομακαδιμία ίςτερα από δέκα χρόνια. Για πέςτε-μυ, Σίτνικοφ Νικολάι, για τι Νέα-Ιόρκι.

— Εδό πιο απότομα (ρέζκο), παρά ςε κάθε άλο μέρος,—άρχιςε να λέι ο Κόλιας,—φανερόνυντε ι καπιταλιςτικές αντίθ...

— Αφτό το κςέρο κε μόνος-μυ. Πέςμυ ςτις όχτες (μπερεγά) πιανύ οκεανύ βρίςκετε ι Νέα-Ιόρκι;

Ο γιος ςόπενε.

— Πόςος πλιθιζμός (ναςελένιε) ίνε εκί;

— Δεν κςέρο.

— Από πύ τρέχι ο ποταμός Ορινόκος;

— Δεν κςέρο.

— Πια ίταν ι Εκατερίνα ι Δέφτερι;

— Προιόντο (προντύκτ).

— Πός προιόντο;

— Τόρα θα το θιμιθό. Το επεκςεργαςτίκαμε. Αχά! Προιόντο τις εποχίς τις αναπτιςόμενις επιροίς τυ εμπορικύ κεφάλ...

— Πές-μυ, πια ίτανε; Τί δυλιά έχανε;

— Αφτό δεν το επεκςεργαςτίκαμε.

— Αχ, έτςι. Κε .πια ίνε τα γνορίζματα τις διερετότιτας με το τρία;

— Φάτε,—ίπε ι πονόκαρδι μιτέρα,—πάντα έχυν αφτά τα μαλόματα.

'Οχι ας μυ πι, τί ίνε χερςόνιςο (πολυόςτροβ),—άναψε ο πατέρας.—Ας μυ πι, τι ίνε Κυρο-Σίβο; Ας μυ πι τι προιόντο ίταν ο Γένριχ Πτιτςελόφ;

Το ενιγματόδικο πεδί κσέφιγε απτον τόπο-τυ. Με τα χέρια-τυ, πυ έτρεμαν έχοσε στιν τζέπι τι σαίτα-τυ (ρογάτκα) κε βγίκε τρεχάτα στο δρόμο.

—Διαρά! (ντβόιετζνικ)—φόναζε κατόπι-τυ ο εφτιχιζμένος πατέρας. 'Ολα θα τα πο τυ ντιρέκτορα.

Επιτέλυς, πίρε ρεβάνς.

ΑΜΦ. ΔΙΜ.

Ι ΠΙΟΤΙΤΑ ΚΣΕΧΑΣΤΙΚΕ

19 τυ Μάι.

'Αβριο αρχίζυν ι εκσέτασες. Ι σίσκεπσι τις πεδκολεχτίβας τυ Σαρτανιότικυ δεκατάκσιυ σκολιύ ορίστικε στις 6, μα αρχίζι ίστερα απτο ιλιοβασίλεμα.

Μιλάνε για τις τελεφτέες λεπτομέριες τον εκσετάσεον. 'Αβριο θα φανί, πος πάλεβε το σκολιό όλο το χρόνο για τι μάθισι, για τιν πιότιτα, για τιν κομυνιστικί διαπεδαγόγισι τον πεδιόν.

Ι μαθιτές δεν μπορύν να κρίπσυν τιν ταραχί-τυς. Κάμποσα πεδιά μαζέφτικαν κάτο απτα παράθιρα κε προσπαθύνε ν' ακύσυν τι λένε ι δασκάλι. Φένετε, θαρύν, ότι μέσα σ' αφτί τι μικρί κάμαρα αποφασίζυν τιν τίχι-τυς.

Κάνι μεγάλι ζέστι, μα σφαλνύν τα παράθιρα. 'Ινε κι' αφτό μια περιτί επίδικσι για τι σπυδεότιτα, πυ έχυν ι ερχόμενες μέρες!

... 8-ι τάκσι. Εκσέτασες στι χιμία.

— Πέστε για το χιμικό προτσές στιν παραγογί τυ χιτοσίδερυ.

— Πός ίνε φτιαζμένι ι ντόμνα;

— Τί ατσάλια κσέρετε;

— Πός κάνυν το γιαλί;

Πολί μαθιτές απαντύν ζοιρά, με βεβεότιτα. Σιχνά γράφυν χιμικές φόρμυλες.

'Οταν απαντάι κανίς λίγο λαθεμένα, ο δάσκαλος περπατάι νεβρικά μέσα στιν τάκσι. Θέλι ν' απαντύνε όλι ι μαθιτές ίτε «καλά» ίτε «εκσέρετα»...

... Ι VI τάκσι «Β» έχι εκσέτασες στι ρύσικι γλόσα κε λιτερατύρα.

— Πότε βάζυμε κόμα;

— Πιες πρόθεσες κσέρετε;

— Πιος έγραπσε το διίγιμα: «'Ανθροπος μέσα στι θίκι»; Πιος ίνε ο κιριότερος ίροας σ' αφτό το έργο; Τί περιγράφι ο σιγραφέας;

Απαντύνε:

Το έγραπσε ο Τζέχοφ. Γράφι για τυς δασκάλυς. Ο κιριότερος ίροας...

Ο μαθιτίς κοντοστέκετε...

Σε λίγο κάπιος από πίσο πσιθιρίζι:

— Μπέλικοφ...

— Γιατί ο Σαλτικόφ-Στζεντρίν έγραψε με εσόπια γλόσα;

Ο μαθιτίς δε λέι τίποτα.

'Αλος απαντάι:

— Γιατί τότες ίταν ι μπυρζυάδες. Δεν μπορύσε να γράπσι φανερά...

Τί ιδέα έχυμε για τον Τολστόι; Σαν καλιτέχνις ίνε μεγάλος. Μα πιά ίνε ι φιλοσοφία-τυ;

Εδό δεν οφελύν κε τα βοιθιτικά ρωτίματα. Ι μαθιτές σοπένυν. Τότες ι δασκάλισα ανανκάζετε να κσιγίσι στα πεδιά, γιατί μας ίνε βλαβερί ι φιλοσοφία τυ Τολστόι, πυ έλεγε, ότι δεν πρέπι να εναντιονύμαστε στο κακό.

... Ι ελινικές τάκσες δεν έμαθαν καλά τι ρομέικι γλόσα. Αφτί ίνε ι κιριότερι έλιπσι τυ σκολιύ, όπος κε τον άλον ρομέικον σκολιόν τυ ραιονιύ-μας.

Ι δασκάλι δεν κσέρυν καλά τι φιλολο-

γικί γλόσα. Σιχνά παραμορφόνυν τις λέκσες, μπερδέβυντε στα γένι, βάζυν τυς τόνυς όπυ τυς κατέβι, μεταχιρίζυντε αρχαιζμύς κ. τ. λ.

'Ινε μεγάλι ι μπερδεπσιά στι γλόσα κε χοντρά τα λάθι, πυ κάνυν ακόμα ι δασκάλι. Αφτί ι έλιπσι χαμιλόνι τιν πιότιτα τις μάθισις όχι μόνο στι γλόσα, μα κε στ' άλα μαθίματα, γιατί τα πεδιά δεν πλυτίζυν όσο πρέπι το λεκσιλόγιό-τυς, μαθένυν παραμορφομένυς όρυς.

Ι πεδαγογικές κολεχτίβες κε το ΟΝΟ πρέπι να κάνυν τα χριαζόμενα σιμπεράζματα. Ι δασκάλι, πυ διδάσκυν στις ελινικές τάκσες πρέπι να μάθυν καλά τι ρομέικι φιλολογικί γλόσα, να δυλέβυν σιστιματικά για τιν ανίπσοσι τις ιδίκεπσίς-τυς. 'Ινε κερός να πάπσι το σακάτεμα τον πεδιόν. Τα ρομέικα σκολιά πρέπι να καλιτερέπσυν, να σικόσυν στο χριαζόμενο ίπσος τιν πιότιτα τις δυλιάς-τυς.

Δ. Κ.

ΤΙ ΚΣΕΡΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΥΣΣΚΙΝ;

Ι εκσέτασες στο ρομέικο σκολιό τις Μακεδόνοφκας άρχισαν στις 22 τυ Μάι.

Ι πρότες μέρες έδικσαν, ότι το σκολιό δεν ετιμάστικε όπος πρέπι για τις εκσέτασες. Δε διμιύργισαν τις χριαζόμενες σινθίκες. Ι μαθιτές κ' ι δασκάλι ανισιχύσαν. 'Ιταν φάκτα, όταν ι μαθίτριες μπερδέβονταν κ' έκλεαν.

Ι 5-ι τάκσι δεν ίχε βιβλία βιολογίας κε γι' αφτό ι εκσέτασες περνύσαν άσκιμα, ι μαθιτές απαντύσαν μιχανικά.

Δεν έδιναν σινκεκριμένα ροτίματα. Για παράδιγμα στιν 7-ι τάκσι έδοσαν τέτιο ρότιμα: «Τί ρόλο πέζι ι ιλεχτροπίισι;» Στιν 6-ι τάκσι στις εκσέτασες για τι ρύσικι γλόσα κε λιτερατύρα ι δασκάλα Μπυζατζζί έδινε τέτια ροτίματα: «Τί κσέρις για τον Πύσσκιν;», «Τί περιγράφι ο Πύσσκιν»;

Αποδίχτικε, ότι ι μαθιτές δεν κσέρυν το ντόπιο ιλικό. 'Ετσι, ο μαθιτίς τις 7-ις τάκσις Υζύν δεν ίκσερε τί βιομιχανία ίνε στι Μαριύπολι. Ο μαθιτίς Μαβρόντις δεν μπόρεσε να δίκσι στο γεογραφικό χάρτι, πυ βρίσκετε το Στάλινο.

Αφτά όλα λένε, ότι δε δύλεβαν σοβαρά με τυς καθιστεριμένυς μαθιτές.

Ι δασκάλι έδιναν σιχνά τα ίδια ροτίματα. Στιν 5-ι τάκσι ι δασκάλα Σκύνταρ στις εκσέτασες τον μαθιματικόν γίρεβε πολί όρα να βρι ρότιμα για να δόσι στο μαθιτί.

Ι κιριότερι έλιπσι στο σκολιό τις Μακεδόνοφκας ίνε, ότι ι δασκάλι κσέρυν πολί άσκιμα τι ρομέικι φιλολογικί γλόσα. Φένετε, ότι δεν προσπαθύν να τι μάθυν.

Το Ναρομπράζ πρέπι να πάρι ιπόπσι όλες αφτές τις έλιπσες, πυ φανέροσαν ι εκσέτασες, όταν θα κάνι τα οπερατίβικα πλάνα για το σκολικό χρόνο τυ 1934 —35.

Ι ΕΚΣΕΤΑΣΕΣ ΔΕΝ ΠΕΡΝΥΝ ΟΡΓΑΝΟΜΕΝΑ

Στις 26 τυ Μάι έγινε μια σίσκεπσι όλον τον δασκάλον τις Στίλας, όπυ εκσέτασαν, πος περνύν ι εκσέτασες στα σκολιά. Στο 2-ο σκολιό, όπυ ίνε διεφθιντίς ο σιν. Ποπόφ Β., φάνικε, ότι δεν ετιμάστικαν όπος πρέπι για τις εκσέτασες.

Ι εκςέταςες άρχιςαν στις 21 τυ Μάι, μα δεν περνύν οργανομένα. Έδοςαν πρότα προφορικί δυλιά κ' ίςτερα γραφτί. Δεν οργάνοςαν κονςυλτάτςιες. Στα ροτίματα, πυ έδιναν ι δαςκάλι τυ 2-υ ςκολιύ ίταν κε τέτια, πυ δεν τα ίκςεραν ι μαθιτές, γιατί δεν πέραςαν αφτό το ιλικό.

Ι μεθοδικές ςίςκεπςες περνύν ταχτικά, μα ι δαςκάλι δεν πέρνυν μαθίματα για να διορθόςυν τα λάθι, πυ έχυν ςτι δυλιά-τυς.

Πρέπι να οργανόςυμε έτςι τι δυλιά, πυ να περνύν ι εκςέταςες επιτιχιμένα.

Σ.

Ι ΕΚΣΕΤΑΣΕΣ ΣΤΟ ΣΚΝ ΤΥ Μ-ΓΙΑΝΙΣΟΛ

Ι πεδκολεχτίβα τυ Μικρο-Γιανιςόλικυ ΣΚΝ δεν πέραςε καμιά δυλιά ανάμεςα στυς γονιύς κε στις οργάνοςες για να τις τραβίκςι στις εκςέταςες, δεν έκανε καμιά μαζικο-επεκςιγιματικί δυλιά ανάμεςα στυς μαθιτές.

Δεν πίραν ιπόψι τις ιδιομορφίες κάθε μαθιτί χοριστά κε στις εκςέταςες ίχαν το ίδιο φέρςιμο για όλα τα πεδιά. Ο ντιρέκτορας τυ ςκολιύ ςιν. Σαγίροβα λέι: «Εμίς δεν έχυμε στο ςκολιό-μας τέτιυς μαθιτές, πυ χριάζυντε κςεχοριστό φέρςιμο». Δεν πίραν λιπόν κανένα μέτρο γι' αφτί τι δυλιά.

Τα πεδιά δεν τα κίτακςε κι' ο γιατρός. Στον κερό τον εκςετάςεον όταν έμπενε στιν 5-ι τάκςι κανένας κςένος άνθροπος, κάμποςι μαθιτές άρχιζαν τα κλάματα κ'έκλεαν όςπυ να τελιόςι το μάθιμα.

Ι γονιί τον μαθιτόν δεν πίγαν στις εκςέταςες. Ι πεδκολεχτίβα κλίςτικε μέςα στο τςόφλι-τις κε περνάι μόνι-τις τις εκςέταςες.

Αφτές ι έλιπςες πρέπι αμέςος να λικβινταριστύν. Το Βολοντάρςκι ΡαιΟΝΟ χριάζετε να πάρι τα μέτρα-τυ.

ΧΑΝΤΕΛΤΙ.

ΤΟ ΣΚΟΛΙΟ ΤΥ ΤΖΕΡΝΤΑΚΛΙ ΠΡΕΠΙ ΝΑ ΓΙΝΙ ΠΡΟΤΟΠΟΡΟ!

Ι εκςέταςες στο Τζερντακλί πέραςαν με πολές έλιπςες. Λίγο φτέκςιμο δεν έχι κι' ο ντιρέκτορας τυ ςκολιύ ςιν. Καπαςακάλις. Ι δαςκάλι δεν ετιμάστικαν για τις εκςέταςες κε δεν ετίμαςαν κε τυς μαθιτές.

Σ' όλα τα προτοπόρα ςκολιά τα φτοχά πεδιά πέρνυν στιπέντια, μα ς' εμάς αφτό δε γίνετε. Δε μαγιρέβυν.

Ο ςιν. Καπαςακάλις πρέπι να πάρι ιπόψι όλες τις έλιπςες τυ φετινύ χρόνυ για να τις λικβιντάρι, να κάνι το ςκολιό αλιθινά προτοπόρο.

ΠΙΟΝΕΡΟΣ.

Ι ΚΣΕΝΙ Κ' Ι ΔΙΚΙ-ΜΑΣ

ΔΙΙΓΙΜΑ

Στέλνοντας αφτό το μικρό διίγιμα, εποφελύμε τιν εφκερία (πόλζυιυς ςλύτζαεμ) κε χερετό αρτιν καρδιά-μυ τα πεδιά κε τυς νέυς τις Υκρανίας. Τυς χερετό πατρικά κι' αδερφικά, ςα φίλος κε ςίντροφος.

'Ιμε εφτιχιζμένος (στζάστλιβ), πυ κςέρο τι Σοβιετικί Υκρανία, ίμυνα ς' αφτί κάμποσες φορές, ςινάντιςα εκί πολά πρόσοπα, πυ εχτιμό κ' εστάνυμε (τζύβστβυιυ) γι' αφτά μεγάλι ςιμπάθια.

Απ' όλα όσα ίπα θα μπορέςετε να καταλάβετε, ότι θα εφχαριςτιθό (ντοβόλεν) πολί να δο το διίγιμά-μυ τιπομένο ς' εςάς. Αφτό θα δίκςι στυς νεαρύς αναγνόςτες (τζιτάτελιαμ) τις Υκρανίας, πόςι άνθροπι βρίςκυντε ςτον κόζμο, κάποτε ςε πολί μακρινύς τόπυς, πυ πολεμύν μαζί με τυς ενίλικυς (βζρόςλιε) κε τα πεδιά τις χόρας-ςας για το μεγάλο έργο τυ πανκόζμιυ ςοςιαλιζμύ. Αφτό το μεγάλο έργο θριάμβεπςε στι Σοβιετικί 'Ενοςι κε γι' αφτό έχι περιςότερα ςςανς, από πριν, να θριαμβέπςι κε ς' όλο τον κόζμο.

Ακόμα κε στις χόρες, πυ βρίςκυντε στιν άλι άκρι τις γίινις ςφέρας (ςςάρα), πιο ςοστά, στιν άλι μεριά τυ γίινυ γλόμπυς, ι άνθροπι αρχίζυν να καταλαβένυν, τί μεγάλες κε σταθερές ίνε ι ςοβιετικές επιτιχίες, πόσο πιο απςιλά, απ' όλες τις μεριές, στέκετε το καθεστός (στρόι) τις ανθρόπινις ςινεργαςίας (ςοτρύντνιτζεστβα) κε τις κινίς δυλιάς, μέςα στις ςινθίκες τυ οπίυ διαπεδαγογίστε, απτο καθεστός τον καπιταλιστικόν κρατόν, πυ ι μόνι-τυς δυλιά ίνε να παλέβυν το ένα ενάντια στ' άλο, ν' αναπτίξυν μέςα στι χόρα-τυς το φαςιζμό κε το δεςποτιζμό, τον καπιταλιστικόν κρατόν, όπυ ίνε ανιπόφορες ι καταδίοκςες (πρεςλέντοβανια) ενάντια στυς εργαζομένυς, όπυ ίνε φτόχια κε πίνα.

Ι πατρίδα-ςας—ΕΣΣΔ—ίνε ι πιο μεγάλι χόρα τυ κόζμυ. Μα μι λιζμονίτε, ςινάμα (πριτόμ), ότι ίνε ακόμα πιο μεγάλι απ' ότι φένετε στο χάρτι, γιατί απλόνι ς' όλο τον κόζμο τι λάμπςι τις κομυνιστικίς διδαςκαλίας. Για μας, για τι νεολέα-μας κε για τα πεδιά-μας ίνε τεράστια χαρά να ςινδεθύμε μαζί-ςας, να εποφελύμαστε κάθε εφκερία, πυ μας τιχένι για να μιλύμε με τις φλογερές, ςινιδιτές μάζες-ςας, πυ μας τραβύν όλυς-μας μπροστά.

ΑΝΡΙ ΜΠΑΡΜΠΙΣ.

Αφτό έγινε στιν εποχί τυ πολέμυ: στα 1916 — λιζμονιμένα χρόνια. Δεν ίπαν ύτε λέκςι. Κι' ύτε μπορύςανε να πύνε κάτι, όςο καθόντανε μέςα ς' αφτί τιν πλύςια κυζίνα (κύχνια).

'Ιτανε τρις. Στρατιότες, πυ ίρταν για ανάπαπςι στι μικρί πόλι. Καθόντανε στενοςφιγμένι ο ένας στον άλο, προσπαθόντας να χάνυν λιγότερα ςκυπίδια (ςορ). Από πύ ίρταν;

Ι δυλιά έγινε έτςι. 'Ολο το ςίνταγμα γιρίζοντας απτο μέτοπο, γιόμιςε τι μικρύτςικι πόλι από βοί κε θόριβο (ςςυμ). Το ςίνταγμα δεν πίγε να κάτςι ς' αφτί τι μικρί πόλι. Τυς στρατιότες τυς έφεραν εδό προςορινά (βρέμενο) απτο μέτοπο ν' αναπαφτύνε. Τυς έδοςαν μια

αποθίκι (ςαράι) ολοςδιόλυ ανιχτί, ο αγέρας κ' ι βροχί περνύσανε λέφτερα στο καταφίγιο τον ςτρατιοτόν. Κε νά ι τρις στρατιότες—ο Τριαντύ, ο Πυιέν κι' ο Πεπέ — αποφάςιςαν να περπατίςυνε λιγάκι πριν να καθαριστύν κε να κάτςυνε για να γράπςυν γράματα. Περπατύςαν, ανάςεναν καθαρό αέρα, χερόντανε, περπατὸντας ολοςδιόλυ ςαν λέφτερι άνθροπι. Τιχέα (ςλυτζάινο) ι τρις στρατιότες βρέθικαν ςιμά ςτα νικοχιριάτικα χτίρια τυ πίργυ (ζάμκα), πυ ιπςονότανε πάνο απτι μικρί πόλι. Ο ςςοφέρ, ι καμαριέρα (γόρνιτζναγια) κι' ο μεγαλίτερος γιος τυ μπαχτζεβάνι προςκάλεςαν τυς στρατιότες. Τυς γιόμιςαν απ' ένα ποτιράκι βερμύτ, απ' αφτό το παρακςένο κρασί, πυ έχι νοστιμάδα ςάλτςας (ςόυςα). Ι φιλόκςενι νικοκίριδες κίταζαν τυς μυςαφίριδές-τυς.

Ι ςτρατιότες ίτανε ςκεπαζμένι από μια γκρίζα πέτςα (ςὲραγια κορά), πυ τυς έκανε να μιάζυνε με παχίδερμα ζόα. Ακόμα κι' ο Πεπέ, πυ ίτανε λιγνός, έμιαζε λίγο ςαν ελέφαντας (ςλον) με τι χοντρί φορεςιά-τυ. 'Επρεπε να ίνε κανίς καθαφτό αρχεολόγος για να κςεςκάπςι κε να βρι τιν αλιθινί-τυς φόρμα, τὸςο ίτανε μυντζυρομένι (ζαμάζανι) κε λερομένι.

Κ' έτςι ι δύλι τ' αφεντικύ (γοςπόντςκιε ςλύγι) τυς κίταζαν προςεχτικά. Κ' εκίνι, αφτά τα παράκςενα θιρία (ζβέρι), μπορὶ να πι κανὶς, ότι άφιναν να τυς κιτάζυν. Αφτί ίταν ι δυλιά-τυς. 'Ολι ςοπένανε.

Ι ςτρατιότες καθόντανε με κατεβαζμένα κεφάλια, κε ι βαριές, βρεμένες άκρες τον μανδίον-τυς (ςςινὲλει) πὲφτανε, ςαν κςίλινα φτερά, πάνο ςτις γλιςτερές πλάκες (ςκόλζκιε πλίτι) τυ πατόματος. Από μακριά ακυότανε ι δινατί βροντί τον κανονιόν, πυ τράνταζε τον υρανό κε τον αέρα, κε, αν ι στρατιότες-μας θάρχιζαν τιν ομιλία, μπορί, να ζιτύςανε ςιγνόμι (ιζβινὲνιε) γι' αφτό το θόριβο.

Κε νά. άκςαφνα—στιν κυζίνα, πυ μετατράπικε (πρεβρατίλας) ςε ζοολογικό κίπο, κατέβικε ι κόρι τον νικοκίριδον τυ πίργυ, ι Κλοτίλδα, πυ ίχε όμορφα κε γλικά μάτια. 'Ιτανε πάνο-κάτο ίκοςι χρονὸ, ςαν κι' αφτύς τυς τρις ςτρατιότες, νεοςίλεχτυς (νοβομπράντςεβ) τυ 1915. Στι μαγικί εμφάνιςι (ποιαβλένιε) τις νεαρὶς νικοκιράς όλι ι δυλεφτάδες τυ πίργυ ςικόθικαν αμέςος αптον τόπο-τυς. Ι τρις στρατιότες, τραβίχτικαν απτο γενικό παράδιγμα, ανας ικόθικαν κι' αφτί, μα το φιςικό βάρος-τυς τυς κάθιςε πάλι αμέςος ςτον τόπο-τυς. Ι τςιριμόνια βάςτακςε μερικά λεφτερόλεφτα, μα αφτό έφτανε για να δι κανίς, ότι ι ιγραςὶα τον ςτρατιοτικόν φορεμάτον πίρε το γιάλιζμα απτις κςίλινες καρέκλες (ςτὺλιεβ), πυ έλαμπαν. Ι νεαρί κόρι ίρτε πιο ςιμά ςτυς μυςαφίριδες. Ο ςςοφέρ, πυ ίκςερε πια τιν ιπόθεςι, τυς παρυςίαςε (πρετςτάβιλ). Μιλύςε, ςα ςιμέτοχος (υτζάςτνικ) ςτιν ιπόθεςι, με πολιλογία πολιτικύ, πυ περιφανέβετε (γορντίτςα) για τα ίδια-τυ λόγια.

Πενίντα φορές έκαναν επίθεςι. Το ςίνταγμά-τυς, πυ ίχε πέντε χιλιάδες ανθρόπυς, έχαςε πια τυς τρις χιλιάδες. 'Ολι, όςι ίτανε ςτο ςίνταγμα απτιν αρχί τυ πολέμυ, καταδικάζονταν (οςυζζντάλις) πολὲς φορές ςε θάνατο.

Τα λόγια τυ ςςοφὲρ προςκάλεςαν ςτι ζοί έναν άλο κόζμο, ὰγνοστο ςτυς κατίκυς (ζζίτελιαμ) τυ πίργυ. Για μια ςτιγμί αφτός ο κόζμος παρυςιάςτικε πραγματικός, θαρίς πυ άνικςαν ι τίχι τις κυζίνας ςαν θεατρικί αβλέα (ζάναβες). 'Ολι ὶδανε κςεκάθαρα μπροςτὰ-τυς ένα διαβολικό λάκο, γιομάτο από κρότο κε έμα. Αφτί ι άνθροπι, πυ απὲμιναν ζοντανί, φενόντανε ςα μαγεμένι, πυ διατρίθικαν (ςοχρανίλις) ςτον αδίνατο (νιεβοζμόζζνι) αγόνα τυ ανθρόπυ με το θάνατο. Ι τρις ςτρατιότες καθόντανε εδό, μέςα ςτιν κυζίνα τυ πλύςιυ πίργυ, ςαν προςοποπιιμένο θάβμα.

Κι' αλίθια! Τριάντα μίνες βριςκόντανε κάτο από δινατί ςιδερένια βροχί. Αν έπεφτε πάνο-τυς ας ίνε κε μια ςταλαματιά απτο διςεκατομίριο ςταλαματιές—κε όλα χαθίκανε. Εκίνι, πυ βρίςκυντε προςορινά εδό, ςτέκυντε με το ένα πόδι ςτον κινό (όμπςτζιι) τάφο. Αφτό ίτανε φανερό.

Ι νέα ίπε!

— Καιμένι άνθροπι!

Το ìπε--κι' αμέσος κατάλαβε, ότι δεν ίτανε κίνο, πυ έπρεπε να πι.

Ι στρατιότες δεν τις έδοςαν καμιά απάντιςι. Καθόντανε ίςιχα στις καρέκλες-τυς, ςαν να προφιλαγόντανε. Κίταζαν ςιοπιλά το νέο γι' αφτύς, νεαρό κε όμορφο όντο (ςυςτζεστδό). Στο πρόςοπο τυ κοριτςιύ φάνικε ένα χαμόγελο κι' αμέςος χάθικε. Κατάλαβε, ότι τα λόγια τυ ίκτυ (ζζάλοςτι) ίνε πολί μικρά κε δεν εκφράζυν τιν αλίθια. Τί δίςκολο ίνε να μιλά κανίς! Νά-τυς εδό, μπροστά-τις, ι απλί κι' ολοφάνερι άνθροπι. Κ' ι τίχι-τυς (ύτζαςτ) ίνε πάλι τόσο ολοφάνερι. Μα ìσια-ίσια γι' αφτό κε ίνε δίςκολο να μιλάι κανίς, γιατί όλα αφτά ίνε τόσο απλά κι' ολοφάνερα.

Αρχίζι να τυς φοβάτε, αφτύς τυς ταξιδιότες (πύτνικοβ) τυ θανάτυ, πυ σταμάτιςαν εδό, κατεβάζι το κεφάλι-τις κε πςιθιρίζι:

— Ίςτε ίροες.

Κε πάλι δεν έδοςαν καμιά απάντιςι. Πάλι δεν ίπαν τίποτα κε δε φανέροςαν τα εςτίματά-τυς (τζύβςτβα) ύτε κε με καμιά κίνιςι. Έμιαζε, ότι άκυσαν τα λόγια τις κόρις, μα δεν τα κατάλαβαν. Ι ςινίδιςί-τυς δε δέχτικε (νιε βοςπρίνιαλο) τα μεγάλα λόγια. Ο νε, αν ίθελαν, μπορύςαν, βέβεα, να φέρυν στο νύ-τυς τα πολεμικά ανδραγαθίματα (πòτβιγι), πυ έκαναν μια εδό, μια εκί, πυ δεν ίτανε μικρότερα απτ' ανδραγαθίματα τον ιρόον τυ Πλυτάρχυ ίτε άλον ιρόον. Μα πρέπι να ίνε κανίς τρελός για να πι: ίροας!

Ο Πεπέ άρχιςε να παςπατέβι τον εαφτò-τυ για να βρι το μαντίλι-τυ,—έφερε πίςυ το κορμί-τυ πάνο στιν καρέκλα-τυ, τέντοςε το πόδι-τυ κε, αφύ έςπροχςε τι ςκλιρί άκρι τυ μανδία-τυ, έβγαλε απτιν τζέπι το μαντίλι μαζί μ' ένα κορδόνι (ςςνυρόκ) τυ παπυτςιύ κ' ένα στρατιοτικό σταβρό.

Ο ιροιςμός-τυς ίταν ένα μικρό πράμα, πυ το έβαζαν μέςα στιν τζέπι-τυς. Ι κόρι κατάλαβε, ότι πάλι δεν ίπε κίνο πυ έπρεπε. Χριαζότανε να βρι κάτι άλο, πυ να μι μιάζι καθόλυ με κίνα τα τιποτένια ίτε τα μεγάλα λόγια, πυ ερχόντανε στο νύ-τις.

Αναγκάςτικε να τυς κιτάξι από πιο σιμά κε τότες φάνικε, ότι δεν πέραςαν κε τόσο καλά αφτί ι άνθροπι ανάμεσα απτιν τρομερί μπόρα. Αφτί λίγο τυς άγγιξε, ι ματομένι βροχί τυς έβρεχςε.

Τ' αριςτερό, για παράδιγμα, μάγυλο τυ ενός ίταν παραμορφομένο (ιζυρόντοβανα) από ένα βόλι (πύλια) κι' ο χιρύργος λίγο-πολί το έςιαξε.

— Ιποκλίνυμε (πρεκλονιάιυς) μπροστάςας,—πρόφερε (προιζνεςλά) ι κόρι.

Τότες τα τρία κεφάλια μπίκανε σε κίνιςι. Ο ένας στρατιότις με φανερί προςπάθια γίριςε το πρόςοπο, πυ έςιαξε ο χιρύργος για να δίξι στο κορίτςι τιν κόκινι μεριά, πυ δεν παραμόρφοςε το βόλι. Ο άλος ξεςικόθικε όχι δίχος στεναγμό. Τράβιξε τόςες μπòρες κ' εςτανότανε τα ρέβματα τυ αέρα (ςκβοζνιακί). Ο τρίτος λιγύςε κε τέντονε το πόδι-τυ, πυ èπαθε απτιν ιπερβολικί (τζρεζμέρνυιυ) κύραςι στις κλίδοςες κε κοκάλιαςε (οκοτζενιέλα) απτιν ακινιςία. («Όταν αναπάβεςε, κςινίζις ολοςδιόλυ»).

— Σας λιπύμε (ζζαλέιυ)—ίπε ςιγά το κορίτςι.

Κι' αμέςος, ςαν άνθροπος, πυ καταλαβένι το λάθος-τυ, πρόςτεςε.

— Να με ςιχορέςετε.

Παράκςενο πράμα! Τον κερò πυ ζιτύςε ςιγνόμι (ιζβινένιε) για το δικό-τις «Σας λιπύμε», ο Πεπέ έδιξε, ο Πυιèν ανατρίχιαςε (βζντρογνύλ), ςα να ίχε πιρετό (λιχοράτκα), κ' ένα μέρος τυ προςόπυ τυ Τριαντύ έκανε μόνο-τυ μια γριμάτςα.

Ι κόρι ίθελε ακόμα κάτι να πι. Ο, αφτì ι γινεκύλα ίτανε γενέα κε παράφορι (χραμπρά ι ζαντòρνα). Ίθελε να πι: «Εχτελέςατε το χρέος-ςας, ςα γάλι κε...». Μα ένκερα ένιοςε, ότι αφτί ι φράςι θ' αντιχύςε πια ολοςδιόλυ κάλπικα (φαλςςίβο). Κε δεν ìπε τίποτα. Όλι βλέπανε, ότι τα λόγια èκατςαν στο λεμό-τις. Ι κόρι με τα χριςά (ζολοτίε) μαλιά στεκòτανε, με ανιχτό στόμα, μπρος ς' αφτύς τυς ξεςκιςμένυς ανθρόπυς, πυ ίτανε λερομένι με το χόμα τον χαρακο-

ματον (οχόποβ). 'Ιςτερα, αφύ κςαναμάζεπςε γενεότιτα ι νεαρί νικοχιρά ίπε:

— Κίριι (γοςποντά)...

'Ιςτερα:

— Φίλι-μυ...

Κι' άλο τίποτα. Γιατὶ αφτί ι άνθροπι δεν ίτανε κίριι, κι' ακὸμα λιγότερο μπορὺςαν να ίνε φίλι-τις.

Νά έτςι κε βαςτύςε αφτός ο διάλογος, πυ, ςτα ςοςτά, δεν ίτανε διάλογος. Μα εδό ίτανε, αδιαφιλονίκιτα (μπεςπόρνο), ένα φανέρομα ολοςδιόλυ αςινίθιςτυ (νιεομπιτζάινοι) δράματος, ίτανε μια τιχέα ςινάντιςι (ςλυτζάιναγια βςτρέτζα), τιχέα, δίχος καμιά προμελέτι (ναροτζιτ. ύμιςλα), ςινάντιςι, πυ βρὲθικαν διο διαφορετικές ράτςες ανθρόπον, πυ ςτέκυντε ςτις διο αντίθετες άκρες τις ζοίς.

Μα έπρεπε δα να πύνε κάτι! Κι' ο Πεπέ άνικςε επιτέλυς, το ςτόμα-τυ κε ίπε:

— Νε...

Βαριά αντίχιςε αφτὶ ι λὲκςι, ςα να έπεςε από άλο πλανίτι. Ο Τριαντύ ςικόθικε, μα μόνο γιατί ίτανε πια κερός να πάνε. Μίλιςε μόνο για να πι κάτι:

— 'Ινε κερός να γιρίςυμε ςτο ςτάβλο (χλιεβ). Εςί θα πας;—ίπε.

Φίγανε, πιγένοντας πὶςο-πίςο. Κι' όλό τον κερό ιποκλίνονταν (κλάνιαλις) κ' ένιοθαν τον εαφτό-τυς αδέκςιυς (νελόβκιμι) απτι λάμψι, απτιν αςινίθιςτι καθαριότιτα, απτιν πολιτέλια (ρόςκοςς) αφτίς τις κυζίνας.

Κ' ι κόρι με τα χριςά μαλιὰ—ὲτρεκςε, νιόθοντας τον εαφτό-τις ταπινομένι (υνίζζενοι), με δάκρια ςτα μάτια.

Μπένοντας ςτον πίργο ςινάντιςε ένα καλοφορεμὲνο κε πρόςχαρο κίριο:

— 'Ιδα ςτρατιότες.

— Κε τί, ίνε τέτιι άνθροπι, ςαν κ' εμάς—ίπε με φιλοςοφικό ίφος (βίντομ) ο κίριος.

— 'Οχι,—απάντιςε ι κόρι.—Μ' αφτύς δεν μπορίς ύτε να μιλίςις. Μπορί να ςκεφτί κανίς, ότι ανὰμεςα ς' εμάς κε ς' εκίνυς ίνε κάπιος λεκές (πιατνό), πυ δεν μπορίς να τον βγάλις.

Ντρεπότανε γι' αφτί τιν αναγνόριςι. Μιλύςε με κάπια μελανχολία κε φόβο, κ' εςτανότανε κανίς, ὸτι ίςτερα, άμα θα γίνι λιγότερο νεαρί κε λιγότερο τριφερί, αφτός ο φὸβος-τις θα μετατραπί ςε μίςος (νιένάβιςτ).

* *
*

«Ιπάρχυνε ςτι γι διο κόζμι, ο κόζμος τυ πολέμυ κε, εκςόν απ' αφτόνα, ο κόζμος τον όμορφον ςπιτιόν, πυ ι πόρτες-τυς μιάζυν με τις πόρτες τον χριματοκιβότιον, κε με κυζίνες, τόςο όμορφες, ςαν τα παρεκλίςια (τζαςόβνι). Ολοςδιόλυ άλος κόζμος, άλι χόρα, όπυ κατικύν κςένι με άγνοςτα κεφάλια». Ο Πεπέ ςκέφτικε γι' αφτό θολά κε, άμα έκαναν καμιά εκατοςτὶ βίματα δίχος να βγάλυν ύτε λέκςι, ίπε φοναχτὰ τιν ίδια για όλυς αλίθια:

— Μα, πός να μιλίςις μαζί-τυς, αφύ ὲχυμε διάφορες γλόςες;

—Κε βέβεα, αμὲ πος,—το παραδέχτικαν ι φίλι.

— Να το παλάτι-μας (ντβορέτς),—ίπε ο Τριαντύ, κςαναγινότανε πολιλογάς.

Μπροςτά ςτο ιπόςτεγο (ναβές) ιπςονότανε κάτι, πυ έμιαζε με κοτέτςι (κυριάτνικ), ι όρνιθες πέτακςαν απ' εδό πριν από πολί κερό. Μέςα ς' αφτό το κοτέτςι, πυ ίτανε φραγμένο με ςιδερένιο τέλι, ίτανε κλιζμένος ένας γερμανός εχμάλοτος (πλένιι), πυ τον κυβαλύςε το ςτρατιοτικό απόςπαζμα μαζί-τυ. Ι ςτρατιότες ίρθανε πιο ςιμά. Ο ςκοπὸς (τζαςοβόι) καθότανε πὰνο ς' ὲνα κύτςυρο (χολόντα), όπυ κάποτε κόβανε το λεμό τον ορνιθον, κε, κρατόντας το τυφέκι ανάμεςα ςτα πόδια-τυ, γιόμιζε τιν πίπα-τυ (τρύμπκυ). Κι' ο εχμάλοτος ίρθε ςιμά κι' ακυμπύςε τα χέρια-τυ πάνο ςτο φράχτι. 'Ιτανε όλος κυρελιαζμένος (β οτρέπιαχ), ίτανε δίςκολο να καταλὰβι κανίς τιν ιλικία-τυ, τα ρύχα-τυ ὶτανε ςαν τα ρύχα όλον: κςερί λάςπι (γριαζ).

Ανάμεςα απτο άνιγμα τυ φράχτι ο Πεπέ άπλοςε το χέρι-τυ κε χτίπιςε φιλικά τον εχμὰλοτο ςτιν πλάτι. Ο εχμάλοτος χαμογέλαςε πεδικά κι' άρχιςε να ςιγολὲι κάτι ςτι γλόςα-τυ.

'Ολι γέλαςαν, άμα άκυςαν τυς φτόνκυς τις κςένις γλόςας. 'Ιςτερα πολί εφχαριςτιμένι, χαμογελόντας, τρίβοντας τα χέρια κε κάνοντας χιρονομίες (ζζέςτι), ι ςτρατιότες ίπαν κάμποςες φορές ςτον εχμάλοτο:

— Μι ςτενοχοριέςε, γεροντάκι.

Τυ άπλοςαν ανάμεςα απτιν τρίπα τρία χέρια, πυ ο εχμάλοτος τάςφιχςε, κι' αφτό το διάςτιμα ο ςτρατιότις, πυ ςτεκότανε ςκοπός τυς κίταζε όλυς έτςι, όπος κιτάζι ο πατέρας τα πεδιά-τυ.

Σε λίγο ι ςτρατιότες χάθικαν ςτιν τρίπα-τυς. 'Ενιοςαν τον εαφτό-τυς λαφρομένο, ςα να έπεςε' ένα μεγάλο βάρος απτις πλάτες-τυς, κε ίπαν:

— Επιτέλυς βρέθικε ένας, πυ έχι μαζί-μας κινί γλόςα.

Δ. ΖΑΣΛΑΦΣΚΙ

ΤΑ ΠΕΔΙΑ

— Σ' εμάς έχτιςαν ένα μεγάλο εργοςτάςιο!

— Ο θίος-μυ άνικςε μαγαζί κε πυλάι λυκάνικα (κολμπαςύ).

— Εμίς ίμαςταν ςτιν Προτομαγιάτικι ντεμονςτράτςια! Πόςες κόκινες ςιμέες!

— Εγό βαςτύςα το κορμί τυ θεύ... Κε πόςι φρανκοπαπάδες.

Εκατοντάδες πεδάκια,—τις Γερμανίας, Γαλίας, Ανκλίας, Γιαπονίας, τις Σοβ. 'Ενοςις,—τερετίζυν (ςτζεμπέτζυτ) μέςα ςτι μεγάλι ςάλα. Λένε όλα μαζί τί άρεςε (πονράβιλος) ςτο καθένα, τι ςινκινί (βολνύετ) το καθένα, τι το τραβάι...

Εδό δεν έχι ενίλικυς (βζρόςλιχ), κανίς δεν ανακατόνετε ςτιν πεδικί κυβέντα (μπεςέντυ), εδό ίνε μόνα-τυς—δίχος μεγάλυς.

Μα πός μπορύςε να μαζεφτί ένα τέτιο κονγρέςο τον μπυρζυαζικόν κε ςοβιετικόν πεδιόν; Μόνο ς' ένα όνιρο μια φορά ο Σαλτικόφ-Στζεντρίν έβαλε να μιλάι ένα γερμανικό «αγόρι με βρακί» κ' ένα ρύςικο «αβράκοτο». Μα εδό, μπορί κανίς να πι, το αντίθετο,—τα μπυρζυαζικά πεδιά ίνε δίχος βρακάκια, κε τα ςοβιετικά με βρακιά, κι' όλα γίνυντε όχι ςε όνιρο, μα ςτιν πραγματικότιτα. Μα πος καταλαβένυν το ένα το άλο;

Καταλαβένυν θαβμάςια. Μιλάνε ςτι γενικί γλόςα τυ μολιβιύ κε τι μπογιάς. Στι δεκςιά μεριά τις ςάλας παρατάχτικαν (βίςτροιλις) τα ςοβιετικά πεδιά με τις ζογραφιές-τυς (ριςύνκαμι), ςτιν αριςτερί—τα μπυρζυαζικά. Μίπος αφτό δεν ίνε κυβέντα,—ας ίνε κε δίχος φονί;

Αφτί τι ςινάντιςι (βςτρέτζυ) τον πεδιόν από διάφορες χόρες τιν οργάνοςε το Κεντρικό ςπίτι τις καλιτεχνικίς (χυντὸζζεςτβ.) διαπεδαγόγιςις. Ι ςινάντιςι ονομάζετε «ΔΙΕΘΝΙΣ ΕΚΘΕΣΙ (μεζζντυναρ. βίςταβκα) ΤΙΣ ΠΕΔΙΚΙΣ ΖΟΓΡΑΦΙΑΣ» 'Οτι έχι το πεδί ςτο νύ-τυ, το δίχνι με το μολίβι. Στο μολίβι τα πεδιά εμπιςτέβυντε με περιςότερι όρεκςι (οχότοι) κε πιο έφκολα τις εντίποςέςτυς (βπετζατλένια), τις ςκέψεις-τυς. Αν ροτίςι κανίς το πεδί, τί ςκέφτετε, τί το ενδιαφέρι (ιντερεςύετ),—δε θα το διιγιθί, δε θα ςινδέςι τα χριαζύμενα λόγια ς' ένα απλό διίγιμα. Μιν το ροτάτε για τίποτα, δόςτε-τυ χαρτί κε μολίβι,—κε θα μάθετε με τί ζι, τί απαςκολί (ζανιμάετ) τι φανταςία-τυ.

'Αλα πεδιά θα διιγιθύνε γι' αφτό εκφραςτικά (βιραζίτελνο) κε μάλιςτα καλιτεχνικά. 'Αλα—πιο απλά. Ι έκθεςι έχι πολές ζογραφιές πεδιόν με πλύςιο τάλαντο. 'Ινε ι

μελοντικί (μπύντυστζιε) καλιτέχνες. Αφτές λένε στο σοβιετικό θεατί (ζρίτελιυ) εκίνο, πυ ίπαν τα κοντσέρτα τον νεαρόν μυςικόν ταλάντον. Στι ςοβιετικί χόρα διμιυργύντε (σοζντατιύτςα) ςιθίκες για πλυςιότατι άνθιςι (ραςτςβέτα) τις καλιτεχνίας. Τα νεαρά τάλαντα δεν έχυνε να φοβιθύν, ότι θα τα πνίκςι ι φτόχια, θα χαθύν άγνοστα απτιν απάθια (ραβνοντύςςια) τις κινονίας.

Μα τόρα εμάς, μας ενδιαφέρυν όχι αφτές ι καλιτεχνικές ζογραφιές, πάνο στις οπίες βρίςκετε πια ι ςφραγίδα (πετζάτ) τις κυ τύρας κε τυ ςκολιύ. Ίνε ενδιαφέρυςα κε πάρα πολί διδαχτικί ι άμεςι (νιεποςρέντςτβ.) κυβέντα τον πε΄ιόν, πυ δεν ίνε καθόλυ καλιτέχνες, μα απλύςτατα πεδιά. Μιλάνε για όλα. Στις ζογραφιές-τυς φένετε όλι εκίνι ι ζοί, πυ βλέπυν τα πεδιά. Τα έργα (προιζβεντένια), πυ ίνε στι ςάλα τυ Παλατιύ τον απικονιςτικόν τεχνόν—(Ντβορτςά ιζομπραζιτ. ιςκύςτβ),—ίνε προιόντο τις λέφτερις διμιυργίας τον πεδιόν, όχι πάνο ς' ένα θέμα, πυ τα έδοςαν, όχι κάτο απτιν καθοδίγιςι τον μεγαλίτερον, μα ίςια-ίςια έτςι: νά χαρτί, μολίβι, μπογιές—γράφε, ζογράφιζε ότι θέλις, όπος θέλις. Κε στο ςίνολό-τις αφτί ι έκθεςι τις διεθνύς ζογραφιάς ίνε ι πιο αφςτιρί επιθεόριςι (ςτροζζάιςςιι ςμοτρ) τις ςοβιετικίς κε τις καπιταλιςτικίς κυλτύρας,—επιθεόριςι, πυ έκαναν ι πιο αμερόλιπτι κι' απόνιρι δικαςτές (μπεςπριςτράςτνιε ι μπεςχίτροςτνιε ςύντι).

◆◆◆◆

Κε νά ι πρότι αδιαφιλονίκιτι (μπεςπόρναγια) εντίποςι: τα ςοβιετικά πεδιά ίνε πιο θοριβόδικα (ςςυμνί), ι φονές-τυς στι μπογιά πιο δινατές, στο μολίβι—πιο εκφραςτικές, τα ςοβιετικά πεδιά κάνυν να θαβμάζις για τι ζβελτοςίνι κ' εφκινιςία-τυς (μπόικοςτ ι ποντβίζζνοςτ). Ι διναμικί τις πεδικίς ςοβιετικίς ζογραφιάς ιπογραμίζετε (ποντζόρκιβαετςα) με τιν αργοπορία, τιν ακινιςία κε τι μονοτονία τις ζογραφιάς τον μπυρζυαζικόν πεδιόν. Τί παράκςενο ίνε εδό; Τα ςοβιετικά πεδιά ΧΤΙΖΥΝ. Ι περιςότερες ζογραφιές έχυνε για θέμα το χτίςιμο. Τα πεδιά χτίζυν απςιλά ςπίτια, εργοςτάςια, νεροφράγματα. Τα ςοβιετικά πεδιά ΤΑΚΣΙΔΕΒΥΝ (πυτεςςέτβυιυτ)—με τ' αφτοκίνιτα κε με τα βαπόρια, με τα ςτρατόςτατα κε τ' αεροπλάνα. Τα ςοβιετικά πεδιά ΠΕΖΥΝ, κε το δίχος άλο τέτια πεχνίδια, όπυ ίνε πολά πεδιά, όπυ έχι θόριβο... Παντύ θέλυν να κςετιλίκςυν τι ζογραφιά, για όλυς ίνε στενόχορα πάνο στο χαρτί, πρέπι να κάνυν μεγαλίτερες φιγύρες, τα ςπίτια βρένυν όκςο απτις άκρες τυ χαρτιύ, δε μπορίς να ζογραφίςις το κολχόζι πάνο ς' ένα κομάτι χαρτί.

Αφτό δεν ίνε απλό ΑΝΤΙΚΑΘΡΕΦΤΙΖΜΑ (οτραζζένιε) τις ζοίς. Τα πεδιά ζογραφίζυν μόνο εκίνο, πυ βλέπυν, μα βλέπυν όχι μόνο εκίνο, πυ ίνε πραγματικά μπροστά στα μάτια-τυς. Νά ι ζογραφιές τυ πολονικύ κε τυ ςοβιετικύ πεδιύ πάνο στο ίδιο θέμα: το χτίςιμο ςπιτιύ. Το πολονικό πεδί χτίζι πάνο στο χαρτί ένα μονόπατο χτίριο, ι πετράδες κυβαλύν με τι ράχι-τυς τα τύβλα, στι ζογραφιά ίνε το όλο τρις φιγύρες. Στι ζογραφιά τυ ςοβιετικύ πεδιύ—ολόγιρα στο πολίπατο χτίριο ίνε δεκάδες φιγύρες, κε παντύ μπόλικα τα κρένια (γρυζοποντ. κράνι)—ςε κανένα πραγματικό χτίριο δεν ίχε τόςα! Αφτό δεν ίνε μόνο ι πραγματικί ζοί. Ίνε ο ρομαντιζμός τις πραγματικίς ζοίς. Γιρίςτε όλο τον αριςτερό τίχο, όπυ ίνε τα μπυρζυαζικά πεδιά,—δεν έχι ςχεδόν καμιά μιχανί. Ακόμα κε στις ζογραφιές τον πεδιόν τον Ενομένον Πολιτιόν δε έχι μιχανές. Μίπος τα πεδιά αφτόν τον χορόν δε βλέπυνε μιχανές; Μα ι μιχανές δεν απαςχολύν τι φανταςία-τυς. Τιν απαςχολύν ολοςδιόλυ άλα πράματα. Περίεργο (λιυμποπίτναγια) πράμα: τα πεδιά τις πιο μιχανοπιιμένις χόρας,—τις χόρας, πυ ίνε κςακυζμένι για τον πραχτικιζμότις, ζύνε περιςότερο με φανταςίες κε παραμίθια. Ζογραφίζυν τι μάγιςα, το Κόκινο ςκυφάκι, το Ροβινςόνα κε τον Παραςκεβά.

Ο πόλεμος κι' ο στρατός φιγυράρυν ς' όλες τις ζογραφιές. Ι στρατιοτικί παράτα ίνε αγαπιμένο θέαμα (ζρέλιςτζε) για τα πεδιά. Μα τα ςοβιετικά πεδιά έδοςαν πλυςιότατι εκλογί (βίμπορ) ζογραφιές απτιν ιςτορία

κε τι ζοί τυ Κόκινυ Στρατύ, κε τα πεδιά τον ΕΠ — μολιβένιυς στρατιοτάκυς με παράκσενες φόρμες απτιν εποχί τυ πολέμυ για τιν ανεκσαρτισία (νιεζαβίσιμοστ).

Το ζίτιμα για το ρόλο τυ παραμιθένιυ, τυ φανταστικύ στιχίυ απασχολί πολί τιν πεδικί-μας λιτερατύρα. Ι σινάντισι τον πεδιόν τον διαφόρον χορόν δίνι ενδιαφέρο ιλικό για να κρίνι κανίς πάνο ς' αφτό το θέμα. Ι περισότερες ζογραφιές τον μπυρζυαζικόν πεδιόν έχυν παραμιθένιο σιυζζέτ. Μα σιμένι αφτό, ότι ι φαντασία-τυς ίνε πιο πλύσια; 'Ισια-ίσια το αντίθετο. Το πεδικό ιλιυστραριζμένο βιβλίο σκοτόνι τιν παραμιθένια διμιυργία. Τα πεδιά βγάζυν κόπιες απτι μάγισα κε το Κόκινο σκυφάκι, τα κσανακάνυν δυλικά (ράμπσκι), δεν προσθέτυν καμιά δικί-τυς γραμί. Κι' από πύ να τιν πάρυν; Τα πεδιά δε λένε πσέματα στις ζογραφιές-τυς. 'Ινε ι πιο μεγάλι νατυραλιστές.

Ι ζογραφιές τον ενκλέζικον πεδιόν έχυν ενδιαφέρο. Δίχος να σιφονίσυν ανάμεσά-τυς, έδοσαν κάμποσες απικόνισες τυ «αγίυ Γεοργίυ», πυ χτιπάι το δράκοντα. Αφτό το σιυζζέτ τόβαλε στα πεδικά μιαλά ι σοβινιστικί διαπεδαγόγισι τις ανκλικίς μπυρζυαζίας. 'Ινε νέκρα (μερτβέτζινα) ς' όλες αφτές τις ζογραφιές. Μα νά ένα ενκλέζικο πεδάκι με τάλαντο δε μπόρεσε πια να ιποφέρι το πσεφτόθρισκο (χάνζζεσκι) σσαμπλόν. 'Εδοσε τι δικί-τυ παραλαγί (βαριάντ) για τον «άγιο Γεόργιο»: κάθισε τον άγιο πάνο στι μοτοτσικλέτα, τυ φόρεσε στο κεφάλι μια κάσκα από τάπα (πρόμπκα) κε στον τόπο τυ κονταριύ έβαλε ένα ρεβόλβερο. Ο δράκοντας ίνε ο προτινός. Κε φιλάγι απτον ενκλέζο «άγιο» τυς νέγρυς-ιθαγενίς (τυζέμτσεβ), πυ δυλέβυν κάτο απτο φίνικα (πάλμοι). Ι ζογραφιά ίνε ενδιαφέρυσα. 'Ενα βιβλίο δε θα έλεγε τόσα για τιν ιμπεριαλιστικί διαπεδαγόγισι στο ενκλέζικο σκολιό, όσα λέι αφτί ι ζογραφιά—αν δεν ίνε μόνο κόπια από καμιά ιλιυστράτσια.

Σινκρίνατε το δρόμο τις πόλις στις ζογραφιές τον δικόν-μας κε τον μπυρζυαζικόν πεδιόν. Τα δικά-μας ζογραφίζυν πλατίες με πλάνο, με εργοστάσια κε φάμπρικες, σιχνά φανταστικές. Τα μπυρζυαζικά—κάσες με πσιλοεμπορέβματα, μαγαζιά, τι στασιμότιτα τις επαρχιακίς (προβιντσιάλνοι) ζοίς. Τα πεδιά-μας ονιροπολύν (μετζτάιυτ) για το μέλον κε το χτίζυν από πραγματικά στιχία τυ τορινύ. 'Εχυν αλιθινί φαντασία, πυ τε φέρνυν στιν Αρκτικί κε πέρα απτα σίνεφα, κε πάνο σε τέτιες βυνίσιες κοριφές, όπυ κανίς, ακόμα κι' ο Ν. Β. Κριλένκο δεν μπορί ν' ανεβί. Για τί ονιροπολί—κρίνοντας απτι ζογραφιά,—το μεσέο μπυρζυαζικό πεδί; Μα ίνε δίσκολο να πι κανίς γενικά, αν ονιροπολί. Το πιο σοστό ίνε, ότι στρόνι πραχτικά πλάνα, πος θα εμπορέβετε μέσα ς' ένα καλό, καθαρό μαγαζί, κε πος θα δίχνι στα πεδιά-τυ το Κόκινο σκυφάκι μέσα ς' ένα όμορφα βγαλμένο βιβλίο.

Ι φίσι, ι πρασινάδα, τα χοράφια βρίσκυντε κε στα πεδιά-μας κε στα δικά-τυς. Μα φίσι σε καθαρί μορφί (βίντε) εκίνι έχυν πολί λίγι κ' εμίς δεν έχυμε καθόλυ. Τα πεδιά-μας δεν έχυν κε «νατυρμόρτ». Δεν έρχετε στο μιαλό τυ πεδιύ-μας να ζογραφίσι μόνο ένα ανκύρι... Νά ένα ανκύρι—κι' άλο τίποτα! 'Ενα τέτιο ανκύρι ίνε δυλιά τις εσθιτικίς. Κε το πεδί-μας πρέπι να καταλάβι όπος κσέρι τι φίσι, να τι βάλι σε κίνισι. Ι σοβιετικί πεδικί ζογραφιά δεν έχι φίσι δίχος άνθροπο.

'Εχι όσες θέλετε απικόνισες τυ αγροτικύ νικοχιριύ κε στι δεκσιά κε στιν αριστερί μεριά. Μα ι μπυρζυαζικί μεριά δεν έχι καμιά μιχανί, κανένα τράκτορ. Ι σινιθιζμένι (ομπίτζνιι) ζογραφιά: ένα άλογο, από πίσο-τυ ένας χοριάτις, ι γινέκα-τυ. Αλόνιζμα με τον κόπανο (τσέπομ)—στις ζογραφιές τον πολονέζικον πεδιόν. Μάζομα τις σοδιάς με τσυνκράνες (γράμπλιαμι) τυ χεριύ.

Ι σοβιετικές ζογραφιές έχυνε μόνο κολχόζια κε μόνο μιχανές. 'Ινε ενδιαφέρυσες ι προσπάθιες τον πεδιόν-μας να δίκσυν τι δυλιά τις μπριγάδας στον κάμπο. Τα κολχόζια ίνε όλα ιποδιγματικά, με κενύργια χτίρια, με νέο πλάνο τυ χοριύ, με κλυμπ. Σοστά απικονίζετε ι σοβιετικί πραγματικότιτα; Πραγματικά το σοβιετικό πεδί δε

βλέπι πια στον κάμπο δυλιά τυ χεριύ, δεν τιχένι (νιε βστρετζάετ) το μονονικοκίρι, δεν κσέρι τις παλιές, στραβομένες καλίβες (ιζμπ); Βέβεα, κσέρι. Βέβεα, τιχένι. Κε το ίδιο ζι μέσα σε τέτια καλίβα. Μα το μολίβι στο χέρι τυ σοβιετικύ πεδιύ το δίχος άλο (νιεπρεμένο) κσιπνάι τι διμιυργία-τυ. Το κάνι να φαντάζετε, κε ζογραφίζι το πεδί, ότι το ενδιαφέρι, το τραβάι, τυ αρέσι, ότι το έκανε περισότερο να θαβμάσι.

Περνόντας τι γαλαρία τον μπυρζυαζικόν ζογραφιόν, στέκεσε μπρος στιν απικόνισι ενός πεδιύ, πυ ίνε έτιμο ν' αφτοχτονίσι (ποκόντζιτ ς σομπόι). Ακόμα δεν αφτοχτόνισε. Τα ζβιζμένα μάτια-τυ κιτάζυν μακριά, στα χέρια-τυ ίνε ένα ρεβόλβερο... Ίτε μια άλι ζογραφιά, πυ απικονίζι το χορό τυ θανάτυ, — σκοτινός υρανός, τάφι, απέσι (ζλοβέστζιε) σκελετί. Ίνε τρομερό να σκέφτεσε για κίνυς, πυ έκαναν αφτές τις ζογραφιές. Αμίλιχτι καταδίκι (μπεσποστζάντνιι πρίγοβορ) για όλι τι μπυρζυαζικί κυλτύρα ίνε αφτί ι με τάλαντο καμομένι πεδικί ζογραφιά. Κε δεν ίνε τιχέα (νιε σλυτζάεν). Μια φορμαλιστικί νέκρα έρχετε ακόμα κι' από κίνες τις ζογραφιές, τις εκσοτερικά χτιπιτές, όπυ τα γαλικά πεδιά απικονίζυν το τιποτένιο πεχνίδι τον γραμόν κε τις μπογιάς. Σ' αφτές τις ζογραφιές ζύνε ι μπογιές, αροστένυν κε μαρένυντε τ' ανεμικά πεδιά.

Κε μόνο για ένα πράμα μπορύν να ζυλέπσυν τα σοβιετικά πεδιά—για τιν πιότιτα τις μπογιὰς κε τον μολιβιόν, πυ έχυν τα μπυρζυαζικά πεδιά.

— Ι μπογιές-μας ίνε θαβμάσιες!

— Ι μπογιὲς-μας ίνε ελεινές (σκβέρνιε).

— Τα μολίβια-μας ίνε θαβμάσια!

Τα μολίβια-μας ἰνε τιποτένια.

Ι ἐκθεσι τις θαβμάσιας σοβιετικίς πεδικίς ζογραφιάς ίνε ταφτόχρονα (οντνοβρέμενο) έκθεσι τις ελεινίς πιότιτας τον σοβιετικόν «κυλτεμπορεβμάτον».

Λ. ΚΑΣΙΛ

ΤΟ ΣΚΟΛΙΟ ΤΥ ΕΟΝΑ-ΜΑΣ

Πρότα γλίτοςαν τυς πιο αδίνατυς. 'Ολα γίνονταν ςίφονα με τυς καλίτερυς κανόνες τις Αρκτικίς.

— Τις γινέκες με τα πεδιά πάντα τις γλιτόνυν πρότα—ίπε με χοντρί φονί καπετάνιυ ο οχτάχρονος Πέτιας—ο αρχιγός τον πεδιόν τις αβλίς-μας. Πεδιά κε μιτέρες, μπορίτε να γλιτόςετε, — κςαναίπε, κε τρία κορίτςια με μια κύκλα στάθικαν στι ςιρά πίςο αππι ράχι τυ 'Ιγα, πυ ίταν—αεροπόρος. Ο 'Ιγας έφερε μπροστά τα χίλια-τυ, σύφροςε άγρια τα φρίδια-τυ, ρυθύνιςε κε κύνιςε τα χέρια-τυ.

— Τόρα θα πετάκςο να ςας φέρο ςε κςερό τόπο — στο Βανκαρέμ—ίπε ο 'Ιγας, κ' ίςτερα από τρία λεφτά όλι ι γρύπα δίχος να πάθι τίποτα «κατέβικε» στο μικρό εκςόςτι (κριλτςό).

Ι άλι «τζελιύςκιντςι» τις αβλίς-μας, πυ έτρεμαν κάμποςο αππο κρίο, απέμιναν κε περίμεναν με ιπομονί πάνο στο βρόμικο κομάτι τυ πάγυ κε χιονιύ, στι γονιά πίςο αππιν αποθίκι. 'Επεζαν στα ςοβαρά. Τὶ έχι να κάνι, πυ ο Πέτιας δεν έχι τα γένια τυ Σςμιτ! (όπος κε νἄνε εςτανότανε τον εαφτό-τυ με τα ςοστά γενάτο). Γι' αφτό όλι ι άλι ίταν αμύσταχι (μπεζύςι), ςαν τον Καμάνιν, πονετικί (οτζίβτζιβιε), ςαν τον Κρένκελ, κε μόνο ο 'Ιγας ίταν αμίλιτος, ςαν τον Μολοκόφ.

'Οταν «πετύςαν» δέφτερι φορά στι γονιά τις αβλίς, ο 'Ιγας έπαθε μια αβαρία. Αναγκάστικε να «κατεβί», γιατί βγίκε ι μιτέρα-τυ κι' άμα ίδε, ότι ο γιός-τις χόθικε μέςα στα νερά, ςαν αμφίβιο, ζίτιςε να γιρίςι αμέςος στιν κςιρά.

Δεν πιράζι, — παριγόριςε ο Πέτιας τον 'Ιγα,—ίνε ςα να μι ςυ έφταςε ι μπενζίνα.

Μα ο 'Ιγας, φένετε, δε ςιφονύςε ς' αφτό κ' έκλαπςε με καφτά δάκρια...

. . . .

— Πεδιά! Μπορίτε να πεκςετε το πεχνίδι-ςας ος το τέλος... Εφτά αεροπόρι, εφτά ςοβιετικί αεροπόρι, πεδιά, έκαναν τον κςακυζμένο πάγο ολότελα ακατίκιτο. Ο Διαπιντέβςκι, ο Λεβανέβςκι, ο Μολοκόφ, ο Καμάνιν, ο Σλεπνιόφ, ο Ντορόνιν κι' ο Βοντοπιάνοφ. Εκίνος ο Βοντοπιάνοφ, πυ πριν ένα χρόνο κόντεπςε να χαθί, όταν έγινε ι καταςτροφί στι Βαικάλι... Δίχος να σταματίςι στο Βανκαρὲμ, πὲτακςε ίςια αππο Βόριο ακροτίριο στο λάγερ τυ Σςμιτ. Νά τι άνθροπι, πεδιά, ζύνε στα χρόνια-μας στι χόρα-μας. Νὰ τέτιος πρὲπι να ίνε κανίς!

— Μπάρμπα, κε τα ςκιλιά εκί απέμιναν;

— 'Οχι, κι' αφτά τα πίρανε.

— 'Οι νά τι καλά, υρά!..

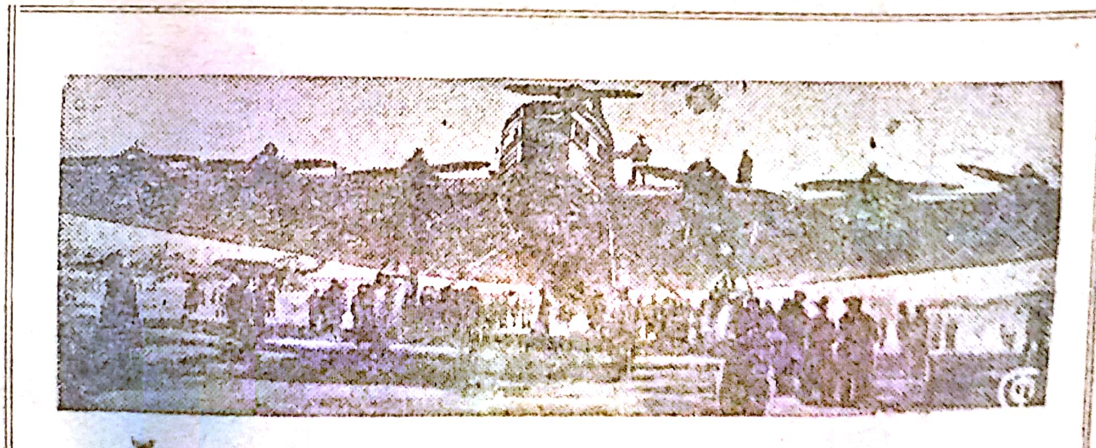
... Ο πάγος ίνε άδιος. Ακόμα μια βροντερὶ νίκι τον μπολςεβίκον θ' αντιλαλίςι ς' όλο τον κόζμο. 'Ινε ι νίκι τον ανθρόπον-μας, τον μιχανόν-μας.

... Δίχος ρεκλάμα, αφύ μελετίςαμε όλες τις δινατότιτες για το γλίτομα στίλαμε στο Βορά βαπόρια κε παγοθραφςτικά, αεροπλάνα κε ντιριζζάμπλ, νάρτες με ςκιλιά κι' αεροςάνιες. Ι τεχνικί κινιτοπιίθικε για να γλιτόςυμε τυς τζελιύςκιντςυς, ι κενύργια, νεαρί, ιςχιρὶ ςοςιαλιστικί-μας τεχνικί. Μα το προτοπόρο απόςπαζμα τυ ςτρατύ για το γλίτομα —τ' αεροπλάνα μόνα-τυς τἄβγαλαν πέρα με το πολί δίςκολο πρόβλιμα. Κε δίκεα (ςπραβεντλίβο) όλος ο κόζμος θαβμάζι τι δυλιά τις εκςπεντίτςιας, πυ στίλαμε για το γλίτομα. 104 άνθροπι κατέβικαν αππο κατάςτρομα (πάλυμπα) τυ «Τζελιύςκιν», πυ βύλιαζε... Διο μίνες μέςα στο λιςιαζμένο χιονοστρόβιλο τις Αρκτικίς γλίτοναν τυς τζελιύςκιντςυς. Κε ς' όλι αφτί τι μεγαλιόδικι οπεράτςια έχαςε

τι ζοί-τυ το όλο μόνο ένας άνθροπος, πυ χάθικε παράλογα (νελιέπο), όταν βύλιαζε το «Τζελιύςκιν»—ο κομςομόλος-ενθυςιαςτίς, ο διεφθιντίς τυ νικοκιριύ τις εκςπεντίτςιας Μπορίς Μογιλέβιτζ. Καμιά άλι ζοί, κανένα θίμα (ζζέρτβα) δεν έδοςαν ςτιν Αρκτικί ι τζελιύςκιντςι κ' εκίνι πυς τυς γλίτοςαν. Αφτό δίχνι τιν απςιλί πιότιτα τις δυλιάς, τιν ιποδιγματικί οργάνοςι κε τι θαβμάςια ανθρόπινι παλικαριά, πολαπλαςιαζμένι με τις γνόςες κε τι βεβεότιτα (υβέρενοςτ).

Στυς πεδικύς κίπυς, ςτα ςχολικά διαλίματα τα πεδιά πέζυν το πεχνίδι τον τζελιύςκιντςον. 'Οχι, αφτό δεν ίνε μόνο πεχνίδι, — πολές φορές απτιν πόρτα τυ πεχνιδιύ μπένυν ςτις πεδικές ψιχές τα μεγάλα έργα τις εποχίς-μας. Ι τζελιύςκιντςι κ' ι ςοβιετικί αεροπόρι, πυ τυς γλίτοςαν, πυ ανατράφικαν απτιν επανάςταςι, πυ πέραςαν απτο αφςτιρό (ςυρόβαγια) ςκολιό-τις έγιναν μόνι-τυς θαβμάςιι, γοιτεφτικί (ομπαγιάτελνιε) πεδαγογί τις νεολέας-μας. Το άφταςτο πίζμα, ι τόλμι (ςμέλοςτ), ι μετριόφρονι (ςκρόμναγια) πραχτικί ακρίβια (τότζνοςτ), ι πιθορχικότιτα μαζί με τιν πραγματικί αφτοθιςία (ςαμοοτβέρζζενοςτ)—αφτό το παράδιγμα θα χριαςτί ςτα πεδιά-μας, ςτυς πιονέρυς, μαθιτές, κομςομόλυς. 'Ινε ένα θαβμάςιο παράδιγμα τυ φέρςιμυ τυ νέυ ανθρόπυ τις εποχίς-μας.

Κε πιος κςέρι, μπορί, αφτός ο Πέτιας, πυ το γελίο μπάςο-τυ ακύετε κάτο απτο παράθιρο, αφτός ο ίδιος ο Πέτιας να πετάκςι από καμιά εκςπεντίτςια ανάμεςα ςτυς πλανίτες ςε κανένα μακρινό αςτεροιδί κε, αφύ πάθι αβαρία με τι ρακέτα-τυ, ν' απομίνι, εκί, καταχτιτίς τον άφταςτον εχτάςεον, τρόφιμος (πιτόμετς) τις εποχίς-μας, δοκςαζμένος μαθιτίς τον τζελιύςκιντςον. Κε, τιμόντας τ' αλιζμόνιτο παράδιγμα τον ανθρόπον τυ λάγερ τυ Σςμιτ, θα κρατίςι εκί πάνο ς' αφτό τον αςτεροιδί όλι τιν ανδρία (μύζζεςτβο), όλι τιν πίρα, όλι τι ςταθερότιτα, πυ τυ έμαθαν ι θαβμάςιι άνθροπι τις χόρας-μας—ι τζελιύςκιντςι. Κ' εμίς, πυ κατάπιαμε χαρύμενα νέα, αφύ ιςιχάςαμε για τιν τίχι (ςυντμπά) τον ςυντρόφον, ποτέ δε θα κςεμαγνιτίςυμε τις καρδιές-μας, πυ ςινίθιςαν να μας δίχνυν, ςαν πικςίδα (κόμπας) τον ιροικό Βορά.

К. ПОЛОНИК

Ι ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ ΒΑΡΙΑ

Τόρα μπορί να ίνε βράδι. 'Αναπσες πια τι λάμπα, ςίκοσες το φιτίλι κε, αφύ έκατςες ςιμά στι φοτιά, αρχίζις να προςπαθίς να βγάλις τα γράματά-μυ. Μπορί να θιμόνις. «Νά, θα λες, τι διαβολοκόρι! 5 χρόνια κάθετε ςτο Χάρκοβο, κε δεν έμαθε να γράφι γράματα τυ τίπυ για να μπορί ο γέρος να τα βγάλι πιο έφκολα». Μιςοςφαλνάς το δεξί-ςυ μάτι κε βάζις το μεγάλο δάχτιλο τυ δεξιύ χεριύ πάνο ςτο γραμένο χαρτί: κι' αλίθια γράφο άςκιμα — ι ςκέπςι ξεπερνάι το χέρι κε τα γράματα βγένυνε γι' αφτό μιςοκαμομένα—κ' εςί, αγαπιμένε-μυ πατέρα, διςκολέβεςε να τα διαβάςις. Μα ι αλίθια ίνε, πατέρα, ότι προςπαθύςα να γράπςο όςο μπορύςα καλίτερα κ' έβγαζα κάθε γράμα έτςι, όπος βγάζο τ' αεροπλάνο-μυ «Υ—2» ςτο πέταγμα.

Βλέπο να μαζέβυντε ςύφρες ςτο μέτοπό-ςυ (λομπ): μια, διο, πέντε — ατέλιοτες ςύφρες, κε ςτα μάτια-ςυ ςτάθικε ένα ςαςτιζμένο ιρονικό χαμόγελο. Θέλις να φονάξις:

— Βάρια, να μιν τρελάθικες;

Μα εγό μόνο γελό μ' όλι τιν καρδιάμυ. 'Ιμε χαρύμενι, πατέρα κε θέλο μαζί-μυ, μαζί με τον ςίντροφο Πόςτιςςεφ, πυ με χερέτιςε κ' έςφιξε το χέρι-μυ, να γελάς κ' εςί. Τί χαρά μα τιν αλίθια, πατέρα, πυ το χοριάτικο κορίτςι, ι ςπιτίςια δύλα έγινε άνθροπος, διεφθίνι τ' αεροπλάνο, ςαν τ' άλογα, κε τρέχι-τρέχι ςτον υρανό!

Πάλι κατέβαςες τα φρίδια-ςυ κι' αναςτενάζις:

'Ιτε έχαςε τα μιαλά-τις, ίτε τιν παραςτρατίςανε. Νά τι κάνι ι πόλι...

Κ' εγό ςυ φονάζο, πατέρα, απτιν πόλι, απτο θαβμάςιο Χάρκοβο ος το Βελίκι Μπυρλύκ—ςυ φονάζο για να με καταλάβις κε να πενέςις (ποχβαλίτ) τιν κόρι-ςυ:

— Δεν έχαςε τα μιαλά-τις ι Βάρια-ςυ κε δεν τιν παραςτρατίςανε. Ι ςοβιετικί εκςυςία εμπιςτέβετε ςτι Βάρια-ςυ ολάκερο αεροπλάνο, κε ι Βάρια δεν ίνε πια ι ξιπόλιτι Βάρια απτο Βελίκι Μπυρλύκ, μα ίνε ι Βαρβάρα Αντόνοβνα Ριάμπτζενκο, πιλότος τυ διnατύ ςοβιετικύ εναέριυ ςτόλυ (φλότα) κε κομςομόλα.

Χέρυμε πολί, πατέρα, πυ γενίθικα ςτα 1912. Χέρυμε, πυ βγίκα ςτι ζοί, ςα ςε πλύςιο ςπίτι κε το ςπίτι αφτό ίνε δικό-μυ. Δε γνόριςα ύτε κίριο (γοςποντίνα), ύτε πρικάςτζικο, ύτε υριάτνικο.

Κάθυμε τόρα ςτο κλυμπ κε μαζί-μυ ίνε ι φίλι-μυ. 'Ολι ίμαςτε ςιδεμένι μ' ένα διnατό έςτιμα (τζύβςτβο): να περιςέπςυμε τις δίναμες τυ κόκινυ εναέριυ ςτόλυ. Μιν κιτάζις, πατέρα, ότι μόλις πάτιςα ςτα ίκοςι δίο κι' ότι ακόμα πέρςι ίμυνα ςπιτίςια εργάτρια: ξέρο πια καλά να διεφθίνο τ' αεροπλάνο, να κάνο να δυλέπςι το μοτόρι-τυ κε να το ςιάξο, αν πάθι τίποτα.

Σε 6 μίνες έμαθα ςτα κύρςα, πυ οργάνοςε το αεροκλύμπ τυ Χάρκοβυ να ίμε πιλότος—όι-όι πόςο μιαλό πρέπι νάχις, κε να ξέρις κάθε λογιό γράματα. 'Εμαθα πια καλά, μα κε παραπέρα δε θ' αφίςο τι μάθιςι. Να δις, θα γίνο ένας απτυς καλίτερυς πιλότυς για να μπορό να διεφθίνο όχι μόνο το «Υ—2», μα κε το «Κ—9» κε το «ΑΝΤ—14» κε κάθε λογιό άλα αεροπλάνα.

Κε λέγο, για παράδιγμα, ςτον εαφτόμυ: αν ο Χμιλέφςκι, ο δάςκαλός-μυ, πυ ίνε πιλότος-ινςτρύκτορας, μπορί να διεφθίνι κάθε πολεμικό αεροπλάνο κε να ιπεραςπίςι τα κόκινα ςίνορά-μας, ςε τί ίμε χιρότερι απτο δάςκαλόμυ; Κ' εγό θέλο να διεφθίνο κάθε πολεμικό αεροπλάνο—θέλο να ιπεραςπίςο οπλιζμένι τι μεγάλι-μας Σοβιετικί 'Ενοςι από κάθε εχτρό.

Πατέρα! Να μι νομίζις, ότι λιζμόνιςα τι δυλιά, ότι έγινα κιρία. Στι ςοβιετικί-μας χόρα δεν έχυμε κιρίυς. Κι' ο ςίντροφος Στάλιν ίπε ςοςτά, ότι ι δυλιά ίνε για μας, για

τυς ςοβιετικύς πολίτες, ιπόθεςι δόκςας, παλικαριάς κε ιροιζμύ. Εμίς όλι αγαπύμε τι δυλιά κ' εγό, κςεχοριςτά, αγαπό ςαν κε πρότα τι δυλιά-μας, τι χοριάτικι. Να με περιμένις το καλοκέρι, θάρτο τον κερό τυ θεριζμύ, θα δυλέβο με το τράκτορ μέςα στι ςίκαλι, θα δυλέβο ςτιν αλονιςτικί μιχανί, θα βοτανίζο τα ζαχαρογύλια. Θα ερχόμυνα κε τιν άνικςι, μα δε μπορό: πρότο, δυλέβο ακόμα ςτι φάμπρικα, κε δέφτερο—κςακολυθό να μαθένο τ' αεροπλάνο. Πετύμε κάθε μέρα: τ' αεροπλάνο δεν ίνε άλογο, δεν μπορίς να το φονάκςις ίτε να το κάνις με το κςίλο να πάι πιο γλίγορα,—πρέπι να μάθις απ' όκςο κάθε κομάτι-τυ για να το διεφθίνις δίχος καμιά ζιμιά (υμπίτοκ) για το κράτος-μας, το προλετάρικο. Κ' εγό το μαθένο. Κ' ίνε τόςο ενδιαφέρο, πατέρα, πυ ίνε δίςκολο να το φανταςτίς!

Νά για παράδιγμα: ςτέκεςε ςτο δρόμο κε βλέπις τον εαφτό-ςυ τόςο μικρό-μικρό, αν θα κάνις ςίνκριςι με τα ςπίτια, τον κάμπο, τα δάςι. Κι' από πάνο-ςυ — ο υρανός απλόνετε ατέλιοτα, — ςχεδόν δε φένεςε ςιμά ςτον υρανό κε τον κάμπο. Τα ςπίτια ςε κάνυνε να θαβμάζις, κι' αν τα βλέπις πρότι φορά, ςε φοβίζυν: τόςο αψιλά ίνε.

Κςέρις το Γοςπρόμ τυ Χάρκοβυ; Θιμάςε, ςτο έδικςα πρόπερςι ς' ένα περιοδικό. Ίνε ένα γιγαντένιο ςπίτι, μπορίς να βάλις μέςα εκατό κολχόζια. Κε νά, όταν κάθιςα πρότι φορά ςτον τόπο τυ πιλότυ, πέτακςα ψιλά, πρότα-πρότα έκανα ένα γίρο πάνο απτο Γοςπρόμ. Κε κςέρις, τί ένιοςα τότες; Το μεγαλίο τυ ανθρόπυ, τι ςοφία (μύντροςτ) τυ κόματος τυ Λένιν κ' ένα απεριόριςτο έςτιμα εβγνομοςίνις (μπλαγοντάρνοςτ) ςε κίνυς πυ δίνυν το τιμόνι (ρυλ) τυ θαβμάςιυ ατςαλένιυ πυλιύ ςτα χέρια τυ εργαζόμενυ κοριτςιύ, ςτα χέρια τις κομςομόλας. Ίμυνα πιο αψιλί απτο Γοςπρόμ.

Μιν κυνάς, πατέρα, λιπιμένα (πετζάλνο) το κεφάλι-ςυ. Δεν ίνε για να λιπάςε. Πρέπι να χέρεςε. Κε θέλο πολί να ςυ γενίςι αφτό το γράμα-μυ μεγάλι χαρά, να χερετίςις εμένα, τιν κόρι-ςυ, κε το κόμα-μας το ςταλινικό, πυ μας ανίγι τις πόρτες ςτον κόζμο, ςα βιβλίο, κε διαπεδαγογί από μας νικιτές τον μακρινόν οριζόντον.

Πατέρα, έχο καλύς φίλυς κε ςίμερα ένας απ' αφτύς, πυ δυλέβι ςτι ςίνταξι, μυ ίπε για τι ζοί τον κοριτςιόν ςτις φαςιςτικές χόρες. Ίνε πολί βαριά αφτί ι ζοί. Νά αφτό το κομάτι ίνε παρμένο ος το τελεφτέο κόμα απτι φαςιςτικί εφιμερίδα «Μπλατ ντερ γαυςφράυ»:

> «Θέλετε να γίνετε πιλότος; Κε το δίχος άλο; (νιεπρεμένο). Να το βγάλετε απτο νύ-ςας. Να παντρεφτίτε μ' ένα καλό άντρα, με πιλότο, αν θέλετε έτςι. Κε τότε θ' αρχίςι ι ζοίςας: ο άντρας-ςας θα ίνε ςίντροφός-ςας κ' εςίς θα φροντίζετε γι' αφτόν κε για τα πεδιά-τυ.
>
> Κάτο λιπόν τα χέρια απτ' αεροπλάνο! Αντίς τιμόνι, να πάρετε το χυλιάρι τις κυζίνας, αντίς πεντάλια, πατίςτε τι ραφτικί μιχανί. Όλα τ' άλα ίνε για τον άντρα».

Πατέρα, τί χαρά, πυ ίμαςτε πολίτες (γράζζντανιε) τις λέφτερις Ένοςις τον Σοβιέτ! Τί χαρά να ζύμε ςτο κράτος, όπυ κάθε μαγίριςα μπορί να διεφθίνι το κράτος!

Πός πάι, πατέρα, ι ςπορά; Να μι νομίζις, ότι δε μ' ενδιαφέρι (ιντερεςύιετ) πια ι ςπορά. Όχι, ι προλετάρικι πόλι μ' έμαθε να ενδιαφέρυμε για το κάθετι, πυ έχι ακςία για το ςοςιαλιςτικό-μας χτίςιμο, για κίνο το χτίςιμο, πυ ςε κάνι να θαβμάζις. Τόςο μεγαλιόδικο ίνε!

Γράψε μυ πατέρα για το χοριό κι' όςο μπορίς πιο πολά — αγαπό ςαν κε πριν το Βελίκι Μπυρλύκ, αν κε μ' όλι τιν κοριτςίςτικι καρδιά-μυ ίμε ερoτεμένι (βλιυμπλενά) με το Χάρκοβο. Να μυ γράψις, πατέρα, πολά-πολά.

Ι κάποτες κςιπόλιτι Βάρια-ςυ, κε τόρα πιλότος τυ νικιφόρυ κόκινυ ςτόλυ Βαρβάρα Ριάμπτζενκο.

(Απτιν υκρ. εφιμερίδα «Κομυνίςτ»).

Ν. Π. ΑΛΕΚΣΕΕΒ

Ι ΕΚΣΕΓΕΡΣΙ ΣΤΟ ΡΑΚΙΤΝΟΕ

(ΑΠΟΣΠΑΖΜΑ ΑΠΤΟ ΙΙ ΚΕΦΑΛΕΟ ΤΥ ΜΙΘΙΣΤΟΡΙΜΑΤΟΣ [1]) „ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙ“)

... Το καλοκέρι ίτανε ζεστό, κσερό κε ςιγρό. Ι ντζίντζικες (κυζνιέτζικι) αφτό το καλοκέρι φονάζανε κάπος πιο ενεργιτικά. Ι αλογόμιγες τσιμπύσαν λισαζμένα τα ιδρομένα άλογα. Στον ίςκιο τον δέντρον ίτανε πιο βαρετές (ναζοίλιβιε) κε κακιομένες (ζλίε). Ατέλιοτα ζυζύνιζαν ι μέλισες κ' ι σφίνκες, ςάλπιζαν ι κιφίνες (τρυμπίλι τρύντνι). Ι βάτραχι μέσα στι λίμνι τυ πομέςτζικυ Νετζιαλκόβςκι κιμύντανε γλικά πάνο στα φίλα τον βαλτόχορτον.

Το καλοκέρι ίτανε ζεστό κ' ι γι πίρονε τόσο, πυ κε τι νίχτα έβγαζε ζέστι. Τι μέρα στον ίςκιο τυ δάσυς κε τι νίχτα κάτο απτο μάβρο υρανό, φενότανε, ότι ι θερμοκρασία ίνε ίδια. Μόνο, όταν ςικονότανε ι κοκινάδα τις ανατολίς ο αέρας γινότανε δροσερός κε τότες αντιλαλύσαν μαγικὶ ίχι (βολςςὲμπνιε ζβύκι): πότε τριφερί, μαγεφτικί μελοδία φλάυτυ, πότε διαπεραςτικό κελάιδιμα, πότε τρεμυλιαστί φονί από κιθάρα τις Χαβάις. 'Ιτανε το αιδόνι (ςολοβέι), πυ κςιπνύςε το χοριό Ρακίτνοε, πυ ίχε αχεροςκὲπαστες άςπρες καλίβες.

Ο μικρός Ιβάς κςιπνύςε μαζί με τι μιτέρα-τυ. 'Ετρεχε στο πίςο μέρος τις αβλίς, όταν το ιλιοτρόπιο γίριζε το πρόσοπό-τυ προς τιν ανατολί τυ ίλιυ κε ςα μαγεμένος άκυε το μικρύτςικο τραγυδιστί. Ο Ιβάς ονιροπολύςε (μετζτάλ) ςαν τυς μεγάλυς. Δεν ίθελε πολά πράματα. Ονιροπολύςε να γίνι μυςικός, να πέζι στις χαρές (ςβάντμπι), να κερδίζι χρίματα κε να βοιθάι τον πατέρα-τυ. Δεν τον άφινε ι ςκέπςι: γιατί ο πατὲρας-τυ ν' αναςτενάζι βαριά κε να λέι πάντα τιν ίδια φράςι—δε θα βαςτάκςυμε, θα πυλίςυν όλα τα πράματά-μας, θα μας πνίκςυν ι φόρι (ναλόγι). Αφτί ι ςκέπςι δεν άφινε το μικρὸ Ιβάς κε τὸτες, όταν ι μάνα-τυ τον φόναζε, τον πότιζε με γάλα αρεομένο με νερό τυ πιγαδιύ, τον φιλύςε στο κεφάλι κε χαιδεφτικά τον παρακαλύςε:

— Να φοβάςε το θεό, Ιβάς, να μιν αφίνις τιν αγελάδα-μας στο χορτάρι τυ πάνυ.

Ο μικρός Ιβάς έδοςε λόγο να μιν αφίνι τιν αγελάδα στι γι τυ πομέςτζικυ. 'Επερνε τι φλογέρα, πυ έκανε από κυφόκςιλο, έβαζε στιν τσάντα-τυ ένα κοματάκι ςικαλίςιο ψομί, ζιτύςε απτι μιτέρα-τυ διο-τρις ομές πατάτες κε χτιπόντας με το καμτςίκι-τυ έβγαζε τιν αγελάδα στο δρόμο.

Ο Ιβάς ίταν το πιο μεγάλο πεδί στι φαμίλια τυ Γλίβα. 'Ιταν εφτά χρονό. Ο Αντρέας πὰτιςε στα πέντε, ι Κατιύςςα γιόμιςε τα τρία, κι' ο Παβλάκις ακόμα ίτανε μέσα στιν κρεμαστί πλεγμένι κύνια.

Μια μέρα ι μάνα κςίπνιςε τον Ιβάς, όταν ι ςινομίλικί-τυ (ροβέςνικι) ίτανε πια όκςο απτο Ρακίτνοε. Ο Ιβάς έδιοχνε τρεχάτα τιν αγελάδα. Αφτό το πρωί δεν τυ θίμιςε να μιν αφίςι τιν αγελάδα στο χορτάρι τυ πάνυ.

Ι μέρα πίρονε πολί δινατά. 'Οταν ο ίλιος ςικόθικε στο μεςιμέρι κ' ι ίςιες αχτίδεςτυ τριπύςαν τι γι, ι αγελάδες δεν τσιμπύςαν πια χορτάρι κε κςαπλόθικαν για κςαναμάςιμα. Τα μαντρόςκιλα απτι ζέςτι έβγαλαν τις γλόςες-τυς κι' ανάςεναν βαριά. Ο μικρός Ιυζ, ςινομίλικος κε γίτονας τυ Ιβάς έβγαζε απτι φοτιά τις κοκινοπές ψιμένες πατάτες.

Ο Ιβάς έπεζε με τι φλογέρα λιπιτερά (ζζάλομπνιε) τραγύδια, πυ τραγυδύςε τα βράδια ι μάνα-τυ στιν κύνια τυ Παβλάκι.

Πάνο στι γι ςερνότανε με πικνά κίματα ο ζεςτός αέρας, κ' έμιαζε με ζάχαρι λιομένι

1) Μιθιςτὸριμα—ρομάν.

μέσα στο νερό. Από μακριά τραβύσε τα πεδιά ο γαλανός καθρέφτις. 'Ιταν ι λίμνι του πομέστζικυ Νετζιαλκόβσκι.

'Ακσαφνα ο Ιυζ φόνακσε:

— 'Αιντε να πάμε στι λίμνι!

Τα πεδιά άρπακσαν με λεμαργία (ζζάντνο) τις πσιμένες πατάτες κε, δίχος να τις καλομασίσυν, τις κατάπιναν μαζί με τιν χοχινιζμένι φλύδα, όπος καταπίνι το μακροπόδαρο λελέκι (άιστ) το βάτραχο. Ι πσιμένι πατάτα ίταν το αγαπιμένο κι' όχισπάνιο φαγι τον νεαρόν τζομπάνιδον. Γι' αφτό κ' ι κιλιές-τυς ίτανε πάρα πολί πριζμένες κ' ιχιρές (ζβόνκιε), σαν τα νταβύλια.

— Εγό κολιμπό ανάσκελα,—νιόθοντας από μπροστά τιν εφχάριστι (πριάτνι) δροσιά τυ νερύ τις λίμνις, ίπε ο Ιβάς κε το χαμόγελο, πυ ίτανε στα χίλια-τυ κσέσπασε σε βροντερό χαρύμενο γέλιο.

'Αιντε,—πετάχτικε ο Ιυζ.

Δέκα ζγυρά (κυρτζάβιε) κε ιλιοκαμένα κεφαλάκια, χλιμιντρίζοντας σαν άλογα, πολεμύσαν να κσεπεράσι το ένα το άλο.

Ι λίμνι τυ πομέστζικυ Νετζιαλκόβσκι ίτανε σιμά στο μικρό δάσος, ενάμισι χιλιόμετρο μακριά απτο χοριάτικο βοσκοτόπι.

Ο Ιβάς σπαρταρύσε πολί κερό μέσα στο νερό, φοβερίζοντας τυς μισοχιμιζμένυς βατράχυς. Πόσος κερός πέρασε από τότε πυ άφισε τιν αγελάδα, ίτανε άγνοστο, μα όταν τιν έφερε στο νύ-τυ ο υρανός ίτανε μάβρος. 'Ενα μολιβένιο σίνεφο έκριπσε τον καφτό ίλιο. 'Ακσαφνα πλάκοσε ι μπόρα. Ο αέρας όρμισε στο μικρό δάσος, τσακίζοντας τα δέντρα, στριφογίρισε πάνο απτι φοναχλάδικι λίμνι κε τράβιχσε γλίγορα στον κάμπο ίσια πάνο στις φοβιζμένες αγελάδες. 'Ιστερα απτι μπόρα έπεσε χοντρό χαλάζι (γραντ), σα φασύλι κε δινατί βροχί. Ο υρανός μπυμπύνισε: τρρρρ... μπυ! 'Αρχισε το κανονίδι (ορυντ. στελμπά).

Ι τζομπάνιδες έτρεχσαν στο κοπάδι. 'Ακσαφνα τον Ιβάς τον τίφλοσε (οσλεπίλα) μια αστραπί. Ι πίρινι (όγνεναγια) γραμί έσκισε ζιγ-ζαγ τον άγριο υρανό κε χτίπισε στι γι ολοσδιόλυ σιμά στον Ιβάς.

Ο Ιβάς έχασε τις έστισές-τυ (σοζνάνιε)

◆◆◆◆

Ο Ιύζικ έτρεχσε στο Ρακίτνοε. Ι όπσιτυ (βιντ) ίτανε άγρια, φοβερί: κάπιος έβαλε στο μάγυλό-τυ ένα ματομένο μελανό σιμάδι, το σκιζμένο μέτοπό-τυ (λομπ) πρίστικε, τα μάτια-τυ ίτανε σκεπαζμένα από πιχτό έμα. 'Εκλεε πολί κερο κι' απαριγόριτα.

Ι χοριάτες, πυ έτρεχσαν, καταλάβεναν τι κακό έπαθαν, μα κανίς δεν αποφάσιζε να ροτίσι πρότος.

Ο Γλίβα με τρεμύλα στα χίλια κε με κακιοσίνι κίταζε προς το δάσος. Το σίνεφο τις μπόρας έφεβγε μακριά, ο ίλιος πάλι βγίκε χαιδεφτικός κε ζεστός. Ανάμεσα απτα δέντρα τυ δάσυς, πλιμένα απτι βροχί, φένονταν πιο καθαρά τα κεραμίδια τον σπιτιόν τυ πάνυ Νετζιαλκόφσκι.

'Επλιναν τον Ιυζ, τον χάιδεψαν. Κσαναπάτισε τα κλάματα:

— Ο πάνος... ο πάνος... ι πολισμάνι...

'Ετρεμε καταπίνοντας τ'αλμιρά δάκριά-τυ. Με δισκολία μπόρεσαν να μάθυν τι έγινε. Βγίκε, ότι όταν άρχισε ι μπόρα, ι φοβιζμένες αγελάδες μπίκανε μέσα στο χορτάρι τυ πομέστζικυ Νετζιαλκόβσκι. Ο τρομαγμένος Ιυζ με μεγάλι δισκολία διιγίθικε, πος έτρεχσαν ι καβαλάριδες—ο πομέστζικος κε διο πολισμάνι μ' επικεφαλίς τον κομεντάντο τις πολίτσιας, ρίχτικαν πάνο στυς τζομπάνιδες, τυς έδιραν άγρια κε άρπακσαν τα ζόα κε τάφεραν στι μάντρα τυ πομέστζικυ.

Το πολίκοζμο πλίθος (τολπά) ίταν ανκαλιαζμένο με μια σκέπσι: να κσεσικοθί ενάντια στον πάνο.

— Ο στάροστας μας γδέρνι με τυς φόρυς...

— Ο πάνος με τα προστίματα (σστράφι)...

— Πύ ίνε ο Θεός... Πύ ίνε το έλεος τυ Θεύ... Πύ ίνε ι αγάπι τις παναγίας τυ Τζένστοχοβσκ...

— Ο Γλίβα ανέβασε τι φονί-τυ:

— Αδέρφια, άιντε στο χτίμα τυ πάνυ. 'Αιντε κατόπι-μυ (ζα μνόι)...

Ο Γλίβα έτρεχε πιο μπροστά απ' όλυς. Το θοριβόδικο πλίθος, οπλιζμένο με δικράνια,

χόσες, μανκύρες (ντυμπίνι) όρμισε στο χτίμα
τυ Νετζιαλκόβσκι, σα σίνεφο μπόρας με χαλάζι κε βροχί. Το πλίθος ίταν ανκαλιαζμένο με τιν ενότιτα τις αγανάχτισις κε τυ μίσυς (βοζμυστζένιε ι νιènαβιστ). Πίγενε στον κάμπο κι' ο κάμπος μάβριζε κατόπι-τυ, σα δρόμος πατιμένος από πολί κερό.

Ο Γλίβα οδιγύσε τυς χοριάτες πάνο στυς τυβλοχτιζμένυς τίχυς. Απτα ανίγματα τυ απσιλύ φράχτι κίταζαν τα κατατρομαγμένα πρόσοπα. Ι πολισμάνι κ' ι δύλι (σλύγι) τυ Νετζιαλκόβσκι άκυαν το βροντερό ποδοβολιτό εκατοντάδον ποδαριόν κε τις οργιζμένες (γνèβυιε) φονές τον αντρόν κε γινεκόν:

— Πύ ίνε ι αγελάδες-μας;

— Κατάρα στα κεφάλια-σας!..

— Φèρτε τον πάνο να τυ δίκσυμε...

— Δόστε τις αγελάδες-μας.

— Θάνατος στυς τίρανυς. Θάνατος!

Ανάμεσα ς' όλες τις φονές κσεπετιότανε ι πιο δινατί, ι πιο φοβερί φονί τυ Γλίβα:

— Αδέρφια.! Αδερφès. Εμπρός! Κατόπι-μυ!

Ρίχτικε στιν κλιδομένι βαλανιδένια (ντομπόβιι) αβλόπορτα. Καμιά ικοσαριά άνθροπι σκυντύσαν με τις πλάτες-τυς τα φίλα τις αβλòπορτας.

— 'Ενα—δίο. 'Ενα—δίο.

Ι αβλόπορτα έτριξε κε με βρόντο, κσεφέβγοντας απτυς ριζέδες (πέτλι), ρίχτικε στι γι. Το πλίθος για ένα λεφτὸ κοντοστάθικε. Μπροστά-τυ ίταν ένα μικρό απόσπαζμα τις πολίτσιας, επικεφαλίς-τυ ίταν ο κομεντάντος κι' ο πομέστζικος Νετζιαλκόβσκι.

— Παλιάνθροπι, χτιπάτε τα πεδιά-μας. Κλέβετε το βιός-μας (ποζζίτκι),—φόνακσε ο Γλίβα.

— Πσια κρεβ, μπίντλο [1])—κσεφόνισε ο Νετζιαλκόβσκι,—πίσο! 'Οκσο απτιν αβλί! Χτιπάτε!

Ο κομεντάντος σίκοσε το ρεβόλβερο. Ακύστικε ένας πιροβολιζμός (βίστρελ), πυ έμιαζε με τρίκσιμο σπαζμένυ σανιδιύ. Ι μάνα τυ Ιβάς στένακσε κε ρίχτικε στα πόδια τυ άντρα-τις. Ο Γλίβα χλόμιασε (πομπλετνιέλ). Το πλίθος τραβίχτικε πίσο, μα ι ορμί τον πισινόν γραμόν το κσανάφερε μπροστά. Ο Γλίβα ρίχτικε με λίσα πάνο στυς πολισμάνυς. 'Αρχισαν να παλέβυν. Ο Νετζιαλκόβσκι κατατρομαγμένος έτρεκσε στο σπίτι-τυ.

Αφύ αφόπλισε τυς πολισμάνυς, το πλίθος κσεκίνισε για τι μάντρα.

◆◆◆◆

Ος το βράδι ι αγελάδες τον χορικόν ιτανε στο Ρακίτνοε. Ι νίχτα δεν πέρασε κε πολί ίσιχα. Ι χοριάτες φιλάγανε ς' όλυς τυς δρόμυς, πυ έμπεναν στο χοριό. Στυς δρόμυς πυ πίγεναν στο Μπέρες κε στι Ζζάμπινκα, πέντε χιλιόμετρα απτο Ρακίτνοε, έβαλαν καβαλάριδες να φιλάγυν.

Ο Γλίβα γίριζε στο χοριό όλι τι νίχτα. Εκσέταζε τα πόστα, τις περιπολίες (πατρύλι). Ι διαπεραστικί-τυ φονί ακυότανε σχεδόν ταφτόχρονα (οτνοβρέμενο) κε μέσα κι' όκσο απτο χοριό. Χοράτευε πολί, έκανε τυς χοριάτες, πυ βρισκόντανε στα πòστα να γελύνε με άγριο γέλιο, παριγορύσε τις γινέκες, πυ έκλεαν, έμπενε στα σπίτια τον χοριανόν-τυ κ' έδιοχνέ το φόβο τον πεδιόν. Για όλι τι νίχτα πίγε μόνο μια φορά στο σπίτι-τυ, έμαθε για τιν ιγία τις βαριά πλιγομένις γινέκας-τυ κε τυ κατατρομαγμένυ μικρύ Ιβάς.

Ι νίχτα ίταν ανίσιχι, σφιχτοτεντομένι, σαν χόρδα (στρυνά). 'Ολι περίμεναν, ότι κάνά θα τυς έρτι μεγάλο κακό. Το δίχος άλα θάρτι τ' απόσπαζμα τις καταδίοκσις (καρατελ.-οτριάτ). Ι χοριάτες δεν κσεγελάστικαν στις ανίσιχες προιπόθεσès-τυς (πρετπολοζζένια).

Μόλις φάνικε στιν ανατολί ι μισοδιάφανι αβγί, κσεχορίσανε θαμπά στον ορίζοντα ι λόφι (χòλμι) κε φόνακσαν ι πρότι πετινί, καλπάζοντας (να καριέρ) μπίκε στο χοριό ένας καβαλάρις, Ιτανε χλομός, σαν πεθαμένος κε μόλις ανάσενε. Τ' αλογό-τυ συσύνιζε βαριά, φυσκόνοντας τα πλεβρά-τυ, σα σιδεράδικι φισύνα.

Ο ερχομός τυ καβαλάρι έκανε τυς χοριάτες, πυ βρισκόντανε στα πόστα, να φοβι-

[1]) Πσια κρεβ, μπίντλο (πολονέζικες λέκσες)— σκιλίσιο έμα, ζόα.

θύνε. 'Ολι κατάλαβαν, ότι ο θρίαμβος τις δικεοσίνις (σπραβεντλίβοστι) βρίςκετε στα τελεφτέα λεφτά-τυ. Απέμινε ι στερνί ελπίδα— τι θ' αποφαςίςι ο Γλίβα.

— Το Γλίβα!

— Φονάκςτε το Γλίβα!

Ι τρομερί ίδιςι (ιζβέςτιε), ότι στο Ρακίτνοε έρχετε ένα απόςπαζμα τις χοροφιλακίς (ζζανταρμέρι) με τ' άλογα κε κάμποσα αφτοκίνιτα με πολιςμάνυς, πέτακςε γλίγορα ς' όλες τις καλίβες. Το Ρακίτνοε έχασε το νύ-τυ. Ι γινέκες φόρτοναν τ' αμάκςια, κάθιζαν πάνο τα μικρά πεδιά-τυς, έδιοχναν τα ζόα. Γλίγορα απτο δρομάκι τράβικςε για το δάςος το καραβάνι τον προςφίγον (μπέζζεντςεβ). Ι άντρες, πυ μπορύςαν ν' αμινθύν (ομποροniάτςα), απέμιναν στο Ρακίτνοε. Κατςυφιαζμένι (υγριύμιε) κε ςιοπιλί σταθίκανε ςε διο γραμές στις πάντες τυ δρόμυ, αφίνοντας το ιπικό (κόνιτςα) να περάςι στο χοριό.

— «Ας πύμε τιν αλίθια»,—αποφάςιςε ο Γλίβα κε βγίκε μπροστά.

— Αφτός ίνε! Αφτός ίνε!—δίχνοντας το Γλίβα, κςεφόνιςε ο Νετζιαλκόβςκι.

Ο Γλίβα ςαστιζμένος κίτακςε ολόγιρα. Ο οφιτςέρος τις χοροφιλακίς χτίπιςε τ' άλογο με τα ςπιρύνια κ' έρικςε κάτο το Γλίβα. Ι λαςτιχένιες (ρεζίνοβιε) μανκύρες ςφίρικςαν στον αέρα. Ι χοριάτες έτρεχαν σκορπιστά.

Ι χοροφίλακες κ' ι πολιςμάνι δεν κινιγύςαν πολί κερό τυς χοριάτες, πυ φέβγανε. Γίριςαν στο χοριό κε, με τι διαταγί (πρικάζ) τυ αρχιγύ τυ αποςπάζματος καταδίοκςις, άρχιςαν να ριμάζυν τα ςπίτια.

◆◆◆◆

Ο Ιβάς άνικςε τα μάτια-τυ, άκυε. Κάπιος ςιγόκλεε, πνίγοντας τ' αναφιλιτό (ριντάνιε). Σιγά-ςιγά ανασικόθικε στυς ανκόνες-τυς. Ο πεντάχρονος Αντρέας ίτανε γονατιζμένος κε, αφύ στάβροςε τα χέρια-τυ, έκλεε ςιγά μπροστά στις ικόνες.

Ι μάνα τυ Ιβάς ίτανε κςαπλομένι στο κρεβάτι, κρία, με ςφιχτοκλιζμένα μάτια. Το έμα κςεράθικε στα χίλια-τις. Ι μίγες καθίςανε στο χλομό, κερένιο πρόςοπό-τις.

Ο Ιβάς τινάχτικε με παραμορφομένο (ιζορόντοβανοε) πρόςοπο απτο φόβο:

— Μανίτςα-μυ...

Κυνίθικε, έπεςε κε κςανάχαςε τις έςτιςές-τυ.

◆◆◆◆

Ο Νετζαλκόβςκι κι' ο αρχιγός τυ αποςπάζματος καταδίοκςις ςίκοςαν ταφτόχρονα τα ποτίρια-τυς. Τα τςύνκριςαν (τςόκνυλις).

— Στιν ιγία τις πάνι Ζοίς.

Ι πομέςτζιτςα χαμογέλαςε, δίχνοντας τις άκρες τον άςπρον δοντιόν-τις. Ο οφιτςέρος ςικόθικε κι' άδιαςε το ποτίρι. Ο Νετζιαλκόβςκι κςαναγιόμιςε το ποτίρι με κεχριμπαρένιο (γιαντάρνι) κραςί.

Στιν κιτρινάδα τυ κραςιύ καθρεφτίζονταν (οτραζζάλις) τα χαρύμενα κε ζοιρά απτο πιοτί πρόςοπά-τυς. Ο Νετζιαλκόβςκι έςπαςε στα γέλια απτον ενθυςιαζμό-τυ.

— Κατάλαβέ-το, αγαπιμένι-μυ,—ίπε στι γινέκα-τυ,—ο πάνος οφιτςέρος έρικςε κάτο το Γλίβα μ' ένα χτίπιμα. Ι χοριάτες ίνε φοβιτςιάριδες. Μπίντλο.

— Ο, αγαπιτί πάνι,—πςιθίριζε ο μιςομεθιζμένος οφιτςέρος.—Θα με θιμύντε πολί κερό ι χοριάτες τυ Ρακίτνοε.

— Ορέα (πρεκράςνο). Ορέα.—έλεγε μ' ενθυςιαζμό ι πομέςτζιτςα. Θέλο να δο το Γλίβα.

Ο Νετζιαλκόβςκι εβγενικά διαμαρτιρίθικε (βέζζλιβο ζαπροτεςτοβάλ):

— Δε χριάζετε ... 'Ινε αντιπαθιτικός, βρόμιος... Θα ςυ χαλάςι τι διάθεςι (ναςτροένιε). Δεν πρέπι ν' ανιςιχίς.

— Ι πομέςτζιτςα φόνακςε ερεθιζμένα (ραζντραζζόνο):

— Το θέλο!..

Ο Νετζιαλκόβςκι δε μπορύςε να κάνι τίποτα άλο, παρά να το δεχτί.

Ο πομέςτζικος, ι πομέςτζιτςα, ο οφιτςέρος μαζί με διο μικρότερυς οφιτςέρυς τις χοροφιλακίς πίγανε στο ιπόγιο (ποτβάλ). Το φος τυ ίλιυ έπεφτε στο τςιμεντένιο πάτομα ανάμεςα απτα μικρά ςιδεροφραγμένα

παράθιρα. Στι μέςι τυ ιπόγιυ ίτανε κςαπλομένος ο Γλίβα. Ίτανε καταματομένος, μιςόγιμνος (πολυγόλιι), έτρεμε απτον πόνο κε τιν ιγραςία τυ ιπόγιυ.

Ο αρχιγός τυ αποςπάζματος καταδίοκςις ςίμοςε, χτίπιςε το Γλίβα στο πλεβρό με τι μίτι τις μπότας-τυ (ςαπογά) κε φόνακςε:

— Μπίντλο. Δε βλέπις πιος ίρθε; Σίκο!

Ο Γλίβα δάνκαςε τα χίλια-τυ έτςι, πυ έβγαλαν έμα.

— Πςόφιςες, τι διάβολο. Έλα, ςίκο!

Ι οφιτςέρι τις χοροφιλακίς, ςα μαθιμένα ςκιλιά, ρίχτικαν πάνο στο Γλίβα. Τον χτιπύςανε με τα πόδια-τυς, με τις λαςτιχένιες μανκύρες. Ο Γλίβα ακύμπιςε το κεφάλι-τυ ςτο παγερό πάτομα.

Ι πομέςτζιτςα ίπε στον άντρα-τις:

— Τον χτιπύνε, κε ςοπένι. Έχι διαβολικί ιπομονί. Τι μικρί εκςυςία έχι ο άνθροπος πάνο στον άνθροπο! Δεν ίνε καλίτερο να τον τυφεκίςυμε;

Ο Νετζιαλκόφςκι πάτιςε τα γέλια:

— Ανοιςία (γλύποςτ). Για κίνυς, πυ δε βονκύν όταν τυς χτιπάς, ο γλίγορος θάνατος δεν ίνε τίποτα.

◆◆◆◆

Ο ίλιος βαςίλεβε μακριά πίςο απτο δάςος τυ πομέςτζικυ. Ι τελεφτέες αποχερετιςτίριες αχτίδες-τυ έπεφταν ςτιν κορφί ενός ολομόναχυ καβακιύ (τόπολια). Ι χοριάτες, πυ έπερναν μέρος ςτιν κιδία (πόχορονι), βγίκαν όκςο απτο χοριό. Ο Ιβάς βαςτύςε τιν άκρι τις καςέλας κε φόναζε δινατά:

— Μανίτςα... Μα-νύλα-μυ...

Άκςαφνα ι θάλαςα τον κςεςκεπαζμένον ανθρόπινον κεφαλιόν ςταμάτιςε. Εκατοντάδες μάτια γίριςαν προς το ιπικό, πυ ςίμονε. Ι καβαλάριδες πέραςαν γλίγορα από ςιμά. Φάνικε το αφτοκίνιτο τις πολίτςιας. Ο Ιβάς ρίχτικε ςτ' αφτοκίνιτο.

— Πατέρα!..

Ο Γλίβα χίμιςε να κατεβί.

— Αδέρφια, μιν παραδίνεςτε!..

Αφτά ίταν τα τελεφτέα αποχερετιςτίρια λόγια, τυ αρεςταριζμένυ. Ένας πολιςμάνος χτίπιςε το Γλίβα με το κοντάκι (πρικλάντ) τις καραμπίνας κε τον έρικςε κάτο. Το αφτοκίνιτο βύιςε, ςτριφογίριςε ι ςκόνι (πιλ). Σίκοςαν τον Ιβάς κε τον έβαλαν δίπλα ςτι μιτέρα-τυ.

Ο ίλιος βαςίλεπςε. Ι νίχτα απλονότανε αργά πάνο στον κενύριο τάφο. Ο μικρός Ιβάς ίρθε πια στον εαφτό-τυ, στεκότανε ςτα γόνατα κ' έλεγε ςιγά:

— Μανίτςα, ι άνθροπι ίπαν, ότι γλίγορα θα γιρίςι ο πατέρας, κε θα γίνι μια μεγάλι μάχι (μπόι).

— Θα γίνι!—ίπε κάπιος κε πίρε μαζί-τυ τον Ιβάς απτα μνίματα...

ΡΑΜΠΙΝΟΒΙΤΣ

Ι ΙΣΠΑΝΙΚΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ ΣΕ ΝΕΑ ΑΝΟΔΟ

«Σίμερα δεν ίμε πιναζμένος. 'Εφαγα τι γάτα-μυ». Θαρύσα, ότι χορατέβι. Μα ο ισπανός χοριάτις, πυ ίπε αφτά τα λόγια ίταν πολί σοβαρός.

Γίρισα μια ντυζίνα σπίτια κε κίταξα τι τρόνε ι άνθροπι. Σ' ένα χοματόσπιτο ίβρα διο μικρά δεμάτια κρομίδια κε τέσερις πατάτες. Ψομί δεν ίχαν. Ζάχαρι δεν έχι κανένας.

Ο χρόνος δεν ίνε άσκιμος. ΙΝΕ ΚΑΝΟΝΙΚΟΣ (νορμάλνι) ΧΡΟΝΟΣ. Αφτί ι άνθροπι, όπος κε κάμποσα εκατομίρια άλον ισπανόν ζύνε πάντα μισοπιναζμένα. Δεκάδες χιλιάδες ισπανί χοριάτες ζύνε μέσα σε σπιλιές (πεστζέρι) κε τρέφυντε με σπανάκια κε σινιθιζμένα χορτάρια. Αφτό βαστάι δεκάδες χρόνια

«Περιμένυμε το θάνατο»—απάντισε μια γινέκα στο ρότιμα για τιν παραπέρα ζοί-τυς. 'Ολι χριάζυντε γι, μα ι ρεσπύμπλικα δεν τυς έδοσε».

'Ετσι περιγράφι τιν κατάστασι τον ισπανόν χορικόν ο μπυρζυάς διμοσιογράφος (ζζυρναλίστ) Λυί Φίσσερ. Αφτί ι χαρτίνα δίχνι κσεκάθαρα, ότι στις σινθίκες τυ καπιταλιζμύ ι χοριάτες ίνε καταδικαζμένι (ομπρετζενί) σε πίνα κε θάνατο, ότι ταμπέλα (βίβισκα) κι'αν έχι το καπιταλιστικό καθεστός (ρεζζίμ).

Πάνο-κάτο πριν από 3 χρόνια το γιγαντένιο επαναστατικό κίνιμα τον εργατόν κε χορικόν τις Ισπανίας νκρέμισε τι μοναρχία. Τιν εκσυσία τιν πίραν ι σοσιαλ-φασίστες μαζί με τ' «αριστερά» μπυρζυαζικά κόματα. Ι Ισπανία έγινε «διμοκρατικί ρεσπύμπλικα». Μα τί έδοσε αφτί στις εργαζόμενες μάζες τις πόλις κε τυ χοριύ;

Ι γι απέμινε στα χέρια τον πομέστζικον κε τον παπάδον, παρ' όλο πυ στι χόρα 2,5 εκατομίρια χοριάτικες ικογένιες δεν έχυνε γι. Σε 3 χρόνια πάρτικαν μόνο 40 χιλιάδες εκτάρια γι απτυς μεγάλυς αριστοκράτες. Ι οχτάορι εργατικί μέρα για τυς εργάτες βρίσκετε μόνο πάνο στο χαρτί: ι εργάτες δεν έχυν το δικέομα (πράβο) ν' απεργίσυν. Το εθνικό ζίτιμα δε λίθικε. Ι ανεργία ανκάλιασε 1,5 εκατομίριο εργάτες—πάνο-κάτο το ένα τρίτο όλυ τυ ισπανικύ προλεταριάτυ.

Ι εργαζόμενες μάζες τις Ισπανίας γλίγορα κατάλαβαν, ότι ι μπυρζυαζικί «διμοκρατικί ρεσπύμπλικα» δεν καλιτέρεψε καθόλυ τιν κατάστασί-τυς. Αφύ έριξαν από πάνο-τυς τα δεζμά τις σοσιαλ-φασιστικίς επιροίς (βλιάνια), κσετίλιξαν τον αγόνα για τιν προλετάρικι διχτατορία, για τι σοβιετικί εκσυσία. Μόνο στα 1931 στιν Ισπανία έγιναν πάνο από 7.000 απεργίες, πυ ίχαν κσεκάθαρο πολιτικό χαραχτίρα. Ι εργάτες πέρνυν τα εργοστάσια κε τα οριχία (σάχτι) κε πολεμύν ιροικά με τιν πολίτσια κε το στρατό.

Κε στο χοριό γίνετε μεγάλος επαναστατικός αγόνας. Ι φτοχί χοριάτες κ' ι μπατράκι διόχνυν (βιγονιάιυτ) τυς πομέστζικυς, μιράζυντε τι γι κε τιν περιυσία (ιμύστζεστβο) τον πομέστζικον, οργανόνυν τα οπλιζμένα αποσπάζματά-τυς, εκλέγυν τις επιτροπές-τυς. Μόνο στα 1933 ι χοριάτες πίραν 311 χτίματα πομέστζικον. Κανένα τερόρ δε μπορί να σταματίσι το δινατό κίνιμα τον επαναστατικόν μαζόν τυ χοριύ. Στο χοριό Κασας-Βιέχα ι χοριάτες οπλίστικαν κε πίραν τιν εκσυσία στα χέρια-τυς. Ι σοσιαλ-φασίστες μινίστρι διάταξαν (πρικαζάλι) το στρατό, πυ έστιλαν να μιν πέρνι εχμαλότυς (πλένιχ) κε να μιν αφίνι πλιγομένυς (ράνενιχ). 'Ολυς τυς εκσεγερμένυς (βοστάβσιχ) τυς έφεραν στο κέντρο τυ χοριύ κε τυς τυφέκισαν. Μα αφτί ι ματομένι σφαγί άναψε ακόμα περισότερο το επαναστατικό μίσος (νιέναβιστ) τον μαζόν, μεγάλοσε περισότερο τι φοτιά τον εκσεγέρσεον

Παρ' όλο το λιςαζμένο τερόρ, ι επιροί τυ κομυνιστικύ κόματος περιςέβι με γλίγορα τέμπα. Ο αριθμός τον μελόν-τυ μεγάλοςε ςτα 3 τελεφτέα χρόνια κατά 40 φορές. Στις περςινές εκλογές (βίμπορι) τυ παρλάμεντυ το κομυνιςτικό κόμα πίρε 400.000 πςίφυς (γολοςόβ).

'Οπος κε στις άλες καπιταλιστικές χόρες, ο ρόλος τον ςοςιαλ-φαςιςτόν προδοτόν ίνε να καθαρίςυν το δρόμο για τιν ανιχτί φαςιςτικί διχτατορία. 'Οςο πιο πςιλά ςικόνετε το επαναςτατικό κίμα, τόςο πιο αποφαςιςτικά πετάι ι μπυρζυαζία τις «διμοκρατιςές» ντεκοράτςιες κε περνάι ςτις φαςιςτικές μέθοδες κιριαρχίας (γοςπόντςτβα). Ακόμα πέρςι ι μπυρζυαζία έδιοχςε τυς ςοςιαλ-φαςίςτες απτιν κιβέρνιςι, γιατί δε χριάζετε πια τις εκδύλεπςές-τυς. Στις εκλογές, πυ έγιναν στα τέλι τυ 1933, τα φαςιςτικά κόματα πίραν τιν πλιοπςιφία (μπολςςινςτβό).

Ι επίθεςι (ναςτυπλένιε) τυ φαςιζμύ περιςέβι από μέρα ςε μέρα. 'Εδοςαν πίςο ςτυς μεγάλυς πομέςτζικυς τα χτίματα, πυ πίραν προτίτερα. 'Εδοςαν αμνιςτία ςτυς μοναρχικύς γενεράλυς, πυ οργάνοναν ςτρατιοτικύς ςταςιαζμύς (μπύντι). Στιν πραγματικότιτα το κομυνιςτικό κόμα βρίςκετε ςε παράνομι (ποτπόλναια) κατάςταςι. Απαγόρεπςαν (ζαπρετίλι) όλο τον κομυνιςτικό τίπο. Κλίυν τα επαναςτατικά ςοματία (προφςοιύζι).

Ο καθοδιγιτίς τις παπαδο-μοναρχικίς αντίδραςις (ρεάκτςιι), ο μεγάλος πομέςτζικος Χιλ Ρόμπλες, περιμένι τιν κατάλιλι ςτιγμί (ςοοτβετ. μομέντ) για να κιρίκςι τον εαφτότυ διχτάτορα.

Πίνα κε φαςιςτικί διχτατορία—νά τ' αθρίζματα (ιτόγι), πυ έχι ι «διμοκρατικί ρεςπύμπλικα» ςε τρία χρόνια, νά τ' αποτελέζματα τις ςοςιαλ-φαςιςτικίς προδοςιάς.

Μα ι εργαζόμενες μάζες τις Ιςπανίας πίραν καλό μάθιμα απ' αφτά τα τρία χρόνια. Στι λιςαζμένι επίθεςι τυ φαςιζμύ απαντύν με γιγαντένια αντεπίθεςι κάτο απτιν καθοδίγιςι τυ κομυνιςτικύ κόματος. Κάθε μέρα διαβάζυμε ςτις εφιμερίδες για νέες μαχιτικές αντιφαςιςτικές εκςόρμιςες (βιςτυπλένια) τον ιςπανόν εργατόν κε χορικόν. Ι γενικές απεργίες ανκαλιάζυν ολόκλιρα ραιόνια κε προβίντςιες. Ι Σαραγόςα, για παράδιγμα, ίτανε 44 μέρες «νεκρί πόλι» (μιόρτβι γόροντ). 'Ιχαν κλίςι όλα τα εργοςτάςια κε τα μαγαζιά, τα καφενία κε τα παζάρια, ςταμάτιςαν τα τραμβάγια, δεν ίχαν νερό κε φος. Ι απεργία τις Σαραγόςας τέλιοςε με τιν πλέρια νίκι τον εργατόν κε με τιν απελεφτέροςι τον αρεςταριζμένον επαναςτατόν καθοδιγιτόν. 'Ινε χιλιάδες αφτά τα παραδίγματα. Ι ιςπανικί επανάςταςι βρίςκετε μπροςτά ςε νέα, ακόμα πιο μεγάλι άνοδο (ποντιόμ).

Τα γεγονότα (ςομπίτια) στιν Ιςπανία επικιρόνυν (ποτβερζζντάιυτ) χτιπιτά τα λόγια τυ ςιν. Στάλιν ςτιν ιςτορικί-τυ έκθεςι ςτο XVII ςινέδριο τυ κόματος, ότι «ι ιδέα τις εφόδυ οριμάζι μέςα ςτι ςινίδιςι τον μαζόν». Ι πίρα (όπιτ) τις Ιςπανίας αποδίχνι με κςεχοριςτί δίναμι ςτυς εργάτες κε χοριάτες όλον τον καπιταλιςτικόν χορόν, ότι μόνο ι προλετάρικι διχτατορία, μόνο ι ςοβιετικί εκςυςία μπορύν να λικβιντάρυν τι φτόχια, τιν ανεργία κε τιν πίνα κε ν' ανίκςυν το δρόμο για τιν έφπορι κε χαρύμενι ζοί, για τιν απεριόριςτι (νιεογρανίτζενι) εκπολιτιςτικί κ' ικονομικί άνοδο.

ΣΤΙΣ ΧΑΜΟΚΕΛΕΣ ΤΥ ΤΟΚΙΟ

Μακριά στο βορά, όταν σταματάι ο θόριβος (ςςυμ) τις τεράςτιας πόλις κε ζβίνυν ι λάμπες ςτα θέατρα, κινό, ρεςτοράν, καφενία—μέςα ςτα μιςοςκότινα μαγεριά ι κυραζμένες γινέκες με τα ιδρομένα πρόςοπα πλίνυν τα πιάτα (ταρὲλκι), μαζέβυν απ'αφτά τ' αποφάγια κε τα κομάτια, πυ απέμιναν για μια μὲρα ίςτερα απτυς επιςκέπτες (ποςετίτελει). Πρέπι να ίνε προςεχτικὲς για να μι χάςυν τι δυλιά-τυς. Θα τις ζιτίςυνε λόγο για το κάθε κομάτι. Τ' απομινάρια τυ μαγεριύ δεν τα πετύν. Τα πυλύν. Κι' αφτά έχυν τόρα μεγάλι ζίτιςι.

Από πολί προί άλες γινέκες τα κςεχορίζυν ςε «ανότερα» κε «κατότερα». Τ' απομινάρια τυ ριζιύ, πυ δε λερὸθικαν απ τι ςύπα κε το τζάι, τα κοματάκια τον λαχανικὸν, τ' αποφὰγια τον αβγόν, τον πςαριόν, κε τυ κρέατος—όλα όςα έχυν λίγο-πολί καλὶ όπςι (βιντ)— αφτά ίνε «ανότερι πιότιτα», ανθροπινό φαγί. Θα τ' αγοράςυν κε θα τα φάνε ι άνθροπι, πυ ζύνε ςτυς απόκεντρυς φτοχύς μαχαλάδες. Τ' άλα θα τα πυλίςυν, για φαγί τον ζόον.

Στυς απόκεντρυς μαχαλάδες τυ Τόκιο ίνε ςκορπιζμένα τα μαγεριά τον φτοχόν.

Με κάθε κερό περιμένυν εδό ςιοπιλά ι άνθροπι ν' αγοράςυν για 5 ςεν[1]) αποφάγια ριζιύ κε για 1—2 ςεν αποφάγια αλμιρύ ρέπανυ—φαγὶ για ολόκλιρι μέρα.

Για κάμποςα μαγεριά φέρνυν αποφάγια απτα θέατρα. Αφτά ίνε μεζέδες (ζακὺςκι) «ανότερις πιότιτας»: απομινάρια αβγόν, ςκιγιάκι, ςύςι, τεμπύρα[2]). Μια πόρτςια κοςτίζι από 2 ος 5 ςεν.

Σ' ένα μαχαλά ίνε 30 ςπίτια ίπνυ, όπυ περνὺν τι νίχτα ος χίλι ανεργι κε φτοχί. Τρόνε μόνο ςτα φτοχικὰ μαγεριὰ. Κε ςιμὰ ς' αφτύς τυς ανθρόπυς, πυ τρόνε τα κςένα αποφάγια, τρέφυντε ακόμα εκατοντάδες άλι— από κίνυς, πυ δεν έχυν ύτε 2-3 ςεν για ν' αγορὰςυνε μια πόρτςια.

Ι κρίςι ςτι Γιαπονία βαθένι. Ι φτόχια περιςέβι. Περιςέβι λιπὸν κ' ι ζίτιςι ςτ' αποφάγια.

Μα τ' αποφάγια δεν ίνε πολά κε δε φτάνυνε για όλυς.

* * *

Ι κρίςι πνίγι τυς φτοχομαχαλάδες, πὲρνι απτα ςτόματα τον φτοχόν το τελεφτέο κομάτι.

Όκςο απτιν πόλι βρίςκετε ο μαχαλάς Μίνοβα. Εκί ίνε ένα τυνέλι. Έτςι λένε ςτι Γιαπονια τις φριχτές (υζζάςνιε) παράνκες ςτις χαμοκέλες (τρυςτζόμπι) τον βιομιχανικόν πόλεον. Το Αςάχι-καν ίνε μια δίπατι παράνκα, πυ έχι ος 80 κάμαρες. Εκί ζυν παρ-πάνο από 300 άνθροπι.

Νά τι γράφι ένας μπυρζυάς διμοςιογράφος (ζζυρναλίςτ) γι' αφτό το ςπίτι:

> «Ακόμα κι' όταν έχι ίλιο, μέςα ς' αφτό το ςπίτι ίνε ςκοτινά κε ιγραςία κε γι' αφτό το λὲνε παράνκατυνέλι. Το ςπίτι δεν έχι μαγεριά κε νιφτίρες. Σ' όλο το ςπίτι ἰνε 5 απόπατι (υμπόρνιε). Ι βρόμα ίνε τρομερί. Σιμά ςτο ςπίτι βρίςκοντε βυνά από ςκυπίδια. Ι άνθροπι, πυ ζυν εδό πέρνυν από 1 ιένα 30 ςεν ος 1 ιένα 80 ςεν κε κατά μέςο όρο (β ςρέντνεμ)—1 ιένα 50 ςεν. Δυλέβυν πάνο-κάτο 22 μέρες το μίνα. Ο μιςτός-τος λιπόν ίνε όχι περιςότερο από 34—35 ιένες. Για το ςπίτι πλιρόνυν κάθε μέρα από 15 ςεν κ' εκίνον, πυ μπορὶ να πλιρόςι για 20 μέρες το μίνα, τον λογαριάζυν έφπορο».

Ο μπυρζυάς διμοςιογράφος μεγάλονι τα πράματα με ςκοπό να τα καλιτερέπςι. Μιάμιςι ιένα τι μέρα τις περιςότερες φορές

1) Σεν —$^{1}/_{100}$ τις ιένας. Ιένα—γιαπονέζικι μονέδα (μονιέτα).
2) Σκιγιάκι, ςύςι, τεμπύρα—γιαπονέζικα φαγιά.

δεν κερδίζι κι' ο εργάτις τις φάμπρικας. Ο ανιδίκεφτος (νεκδαλιφιτς.) εργάτις πέρνι 75 σεν—1 ιένα. Πος ζυν αφτές ι φαμίλιες (σέμι) μπορί να το καταλάβι κανίς κ' απτο ότι όλο αφίνυν τα καζάνια, όπυ βράζυν το ρίζι.

Αν ο ανιδίκεφτος εργάτις βρι για σίμερα δυλιά, πρέπι ν' αφίσι κάμποσα σεν στι γινέκα κε τα πεδιά-τυ κε 16 σεν για να πάι κε νάρτι με το τραμβάι. Κε κάθε πρωί πιγένυν στο ενεχιροδανιστίριο (λομπάρντ), όπυ φέρνυν τα καζάνια-τυς πυ βράζυν το ρίζι, τα φτοχικά-τυς στρόματα κ. τ. λ. Αν ο άντρας κερδίσι κάτι τι μέρα, ι γινέκα πέρνι πίσο εκίνα, πυ άφισε στο ενεχιροδανιστίριο. Κι' αν δεν κερδίσι;... Μα εκίνι, πυ ζυν στις παράνκες-τυνέλια ίνε ι «αριστοκρατία» τον φτοχομαχαλάδον. Ι κατάστασι τον άστεγον (μπεζντόμνιχ) ίνε ακόμα χιρότερι. Σόνι να χάσι ένας τι δυλιά-τυ, ν' αροστίσι, να πάθι κανένα κακό κε τον διόχνυν απτιν παράνκα. Τότε ιπάρχι μόνο ένας δρόμος— στο σπίτι τυ ίπνυ, κι' αν δεν έχι λίγα σεν για το σπίτι τυ ίπνυ,—ο άνθροπος απομένι στο δρόμο.

Τον Ιύλι τυ 1918 ι πολίτσια τυ Τόκιο εκσέτασε εκίνυς, πυ ζυν στο «λέφτερο αέρα». Τα δομένα (ντάνιε) τις εκσέτασις απέδιξαν, ότι ι περισότερι βρέθικαν σ' αφτί τιν κατάστασι, γιατί δεν ίχανε να πλιρόσυν για κατικία. Ι άστεγι ζυν στα μνίματα, όχσο απτιν πόλι, χτίζυν εκί αχεροκαλίβες (σσαλασσί), κιμύντε πάνο στις πάνκες (σκάμι) τον πάρκον.

Σε εκίνες τις φαμίλιες, όπυ ο πατέρας δε βρίσκι αγοραστί τον εργατικόν χεριόν-τυ, ανανκάζετε να πυλίσι τις κόρες-τυ στις φάμπρικες.

Αποφάγια απτο τραπέζι τον κιρίον (γοσπόντ), βρόμικες φτοχικές χαμοκέλες, σκλαβιά κε ίπνο στυς δρόμυς—νά τι ρίχνυν στιν εργατικί τάκσι ι πομέστζικι κ' ι μπυρζυάδες τις Γιαπονίας.

Μα όσο πιο μεγάλι ίνε ι καταπίεσι (γνιοτ), τόσο πιο αφστιρί (συρόβαγια) κι' αποφασιστικί θα ίνε κε ι εκδίκισι (ρασπλάτα).

ΣΤΙ ΦΑΣΙΣΤΙΚΙ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΝΚΡΕΜΙΖΥΝ ΤΑ ΣΗΟΛΙΑ

ΣΤΙ ΒΑΒΑΡΙΑ ΣΚΟΤΟΘΙΚΑΝ ΜΑΘΙΤΕΣ

ΒΕΡΟΛΙΝΟ 7 τυ Μάι. Στο Βιντερσμπάχ (Βαβαρία) έγινε μια τερατόδικι (τζυντόβιστζναγια) καταστροφί, πυ χαραχτιρίζι πολί τιν κατάστασι τον κατότερον σκολιόν στι Γερμανία. 'Οταν ίχαν τα πεδιά μαθίματα, νκρέμισε το χτίριο τυ αρχικύ σκολιύ. Κάτο απτα ερίπια παραχόθικαν κάμποσες δεκάδες πεδιά κε δασκάλι. ΕΒΓΑΛΑΝ ΚΑΤΟ ΑΠΤΑ ΕΡΙΠΙΑ 7 ΠΕΔΙΑ ΚΕ 1 ΔΑΣΚΑΛΟ, ΠΥ ΣΚΟΤΟΘΙΚΑΝ. 40 ΠΕΔΙΑ ΠΛΙΓΟΘΙΚΑΝ ΣΟΒΑΡΑ, ΑΠ' ΑΦΤΑ ΤΑ 10 ΠΛΙΓΟΘΙΚΑΝ ΠΟΛΙ ΒΑΡΙΑ.

ΤΙΜΙ 25 Καπ.

ЦІНА 25 Кап.

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО НАЦІОНАЛЬНИХ
МЕНШОСТЕЙ УСРР ПРИ ПРЕЗИДІЇ ВУЦВК'у.

ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΙΟΝΟΤΙΤΟΝ
Υ. Σ. Σ. Δ. ΣΤΟ ΠΡΟΕΔΡΙΟ ΤΙΣ Π. Υ. Κ. Ε. Ε.

ΕΛΙΝΙΚΟ ΤΜΙΜΑ—Μαριύπολι, Προσπέκτ Ρεσπύμπλικι 63. Τιλέφονο 3-17.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΠΕΦΤΙΝΟ ΣΙΝΤΑΧΤΙ: **Α. ΑΡΙΧ**

Стат. форм. 180x240 2 печ. лист. — в листо 69.120. знак. Тираж 600.

Міськліт 422.—м. Маріуполь, держдрукарня ч. 3. Зам. № 2675